

Koninklijke Nederlandse Schaakbond
een meesterlijke sport

Officieel orgaan van de
Koninklijke Nederlandse Schaakbond
Jaargang 128 – no. 3 – juni 2021

schaak magazine

Nepo uitdager Carlsen

Webwinkel

Schaakklokken

Boeken

Wedstrijdformulieren en reglementen

Spelmaterialen

Handleidingen

CD's

Werkboeken

Leermethode van Wijgerden/Brunia

Koninklijke Nederlandse Schaakbond
een meesterlijke sport

www.schaakbond-winkel.nl

Voor clubs, scholen en de rest van schakend Nederland!

Hardcover
€ 37,95

U kunt online bestellen, per e-mail of telefoon. Ook kunt u een compleet bestelformulier per post laten toesturen. Bestelling worden verzorgd door Schaak en Go Winkel Het Paard, Haarlemmerdijk 173, 1013 KH Amsterdam. Tel: 020 6241171, email: info@schaakengo.nl. Bij afname van grotere aantallen geldt een korting. Bezoek voor details de website.

Officieel orgaan van de
Koninklijke Nederlandse
Schaakbond

Jaargang 128 – no 3 – juni 2021

Hoofredacteur

Jeroen Bosch

Aan dit nummer werken mee:

Bas Beekhuizen (foto)
Austin Fuller (foto)
David Llada (foto)
Lennart Ootes (foto's)
Frans Peeters (foto's)

Minze bij de Weg
Peter Boel
Arno Bosch
Jeroen Bosch
Gert Devreese
Herman Grooten
Erwin l'Ami
Pascal Losekoot
Dimitri Reinderman
Merijn van Delft
Paul van der Sterren
Karel van der Weide
Frenk van Harreveld

Redactieadres

Frans Halsplein 5
2021 DL Haarlem
Tel: 023-5254025

E-mail

schaakmagazine@schaakbond.nl
Wijziging van uw mailadres naar uw vereniging.

Sluiting kopij

20 juli 2021

Bondsbureau KNSB

Frans Halsplein 5
2021 DL Haarlem
tel: 023-5254025
E-mail:
bondsbureau@schaakbond.nl
Internet: www.schaakbond.nl

Vormgeving & Lay-out

Interface Communicatie, Ede
www.ifcommunicatie.nl

Cover: Ian Nepomniachtchi en
Eline Roebers (foto's: Lennart
Ootes)

Informatief

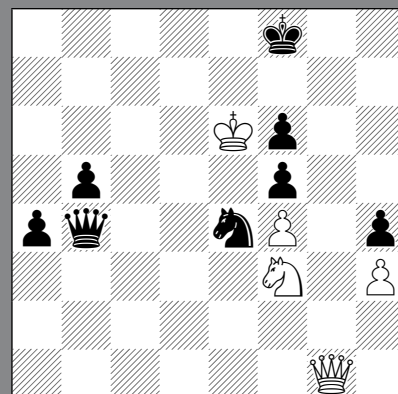
Voorloper

Schaaktechniek

Toernooien

Bond en Club

Schaakmat!

Stelling na 55.Ke6

Na de 13^e ronde in het Kandidatentoernooi was het duidelijk dat de missie van Anish Giri om de uitdager te worden van Magnus Carlsen mislukt was. Die teleurstelling bleek de Nederlander nog niet verwerkt te hebben tijdens de laatste ronde (Giri - Alekseenko, Jekaterinburg 2021) waarin er niets meer op het spel stond. Hoe forceerde Alekseev met zwart aan zet nu mat?

Eerlijk winnen

De corona pandemie en de Netflix serie *the Queen's Gambit* hebben ervoor gezorgd dat online schaken nog populairder is geworden dan het al was. Alhoewel we dankzij de recente versoepelingen van de Rijksoverheid nu ook weer achter het bord mogen schaken, zal online schaken blijven bestaan. Iedereen die weleens online schaakt weet dat er ook valsspelers bestaan. Opvallend vaak gaat het daarbij om (jonge) kinderen. Psychologen Frenk van Harreveld en Merijn van Delft beargumenteren in dit nummer waarom met name kinderen vaak denken dat ze niet betrappt zullen worden, en er ook vanuit gaan dat online valsspelen niet zo erg is. Hier ligt een taak voor de KNSB, de verenigingen, schaaktrainers en opvoeders om kinderen duidelijk te maken dat niet winnen het belangrijkste is, maar eerlijk spelen (en dan hopelijk winnen).

Om valsspelen zoveel mogelijk tegen te gaan werden de online Nederlandse Jeugdkampioenschappen gespeeld op het platform Tornelo – Dimitri Reinderman presenteert u de kampioenen. Tornelo was ook het platform waarop de ECU een zogenaamd Hybrid kwalificatietoernooi voor de World Cup organiseerde. Eline Roebbers liet opnieuw van zich spreken door een grootmeester uit te schakelen!

Zoals u op de cover al hebt gezien is Ian Nepomniachtchi de uitdager geworden van wereldkampioen Magnus Carlsen. Bij de hervatting van het Kandidatentoernooi ontpopte Anish Giri zich al snel tot de enige serieuze concurrent van de Rus. Maar eerlijk is eerlijk: 'Nepo' was de terechte winnaar.

Jeroen Bosch
hoofredacteur

De schaakpotcast

Tim Verlaan is de bedenker van een Nederlandstalige podcast over schaken. Tim schaakt vrijwel uitsluitend online en had, volgens eigen zeggen: 'geen kennis van schaakgeschiedenis, cultuur of theorie'. Terwijl hij steeds beter leerde schaken leerde Tim 'ook de fantastische verhalen uit de schaakwereld kennen. Zonde dat niet meer mensen deze kant van schaken zien, dacht ik.'

Vanuit dat idee werd de *schaakpotcast* geboren. Onder begeleiding van een schaakmeester wordt in de schaakpotcast de basis van het spel behandeld, en worden ook de favoriete anekdotes en schaakverhalen van die schaakmeester besproken. De podcast richt zich op nieuwe schakers en beginners, maar de podcast is ook bedoeld voor de doorgewinterde schaakkenner.

Zomerdoeboek

Nog een leuke tip voor jonge vakantiegangers. Vanaf 22 juni ligt het Nickelodeon Zomerdoeboek in de winkels. In het middenkatern een schaakspecial van 8 bladzijden!

Jorden Ambassadeur Schaaktafels

Lezers van de Volkskrant zal het niet ontgaan zijn dat de initiatieven van Jesús Medina Molina om overal in Nederland schaaktafels in de openbare ruimte geplaatst te krijgen nog steeds succesvol zijn. De krant kopte in vette letters: 'Publieke schaaktafels zijn in opmars'. Op de website van Jesús is te lezen dat alleen al in mei 2021 er schaaktafels geplaatst zijn in de

gemeenten Capelle aan de IJssel, Alphen aan de Rijn, Leiden en Oosterhout. Leuk om te vermelden is ook dat Jorden van Foreest zich verbonden heeft aan het idee als 'Ambassadeur van Urban Chess'.

Het paginagrote artikel in de Volkskrant was sowieso één grote reclametekst voor ons geliefde schaakspel. De krant

laat Medina Molina uitgebreid aan het woord: 'Schaken houdt je brein flexibel, is goed voor concentratie en geheugen, en kinderen leren er impulsbeheersing mee.' Ook leuk is de sfeerbeschrijving rondom de schaaktafels in het Máximapark, met aandacht voor schaaklessen voor de jeugd van schaakclub Magnus, en schaakster Nargiz Umudova (met de onvermijde-

lijke verwijzing naar de serie *the Queen's Gambit*).

Het laatste nieuws rondom Urban Chess leest u op de website www.medinamolina.com/schaaktafels (op de site staat ook een verwijzing naar het Volkskrant artikel)

C O L U M N

Paul van der Sterren

De last van het wereldkampioenschap

Het kandidatentoernooi 2020 zit erop. We hebben er een vol jaar op moeten wachten. Maar de spanning en sensatie waren er niet minder om! Anish Giri begon de tweede helft geweldig en bracht zelfs het begin van een Hup Holland-golf op gang. Helaas greep hij ten slotte toch naast de hoofdprijs, kopje onder in de orkaan van stress en emoties die in de slotfase van zo'n belangrijk toernooi nu eenmaal altijd opsteekt. Ian Nepomniachtchi won en mag zich opmaken voor een match om het wereldkampioenschap.

Mag of moet? De geschiedenis heeft ons geleerd dat een match om het wereldkampioenschap spelen niet per se een lolletje is, om het maar eens voorzichtig uit te drukken. Zal Nepomniachtchi bestand zijn tegen de immense druk die op zijn schouders gelegd gaat worden? Meer dan om schaakkracht alleen gaat het op dit niveau om een bepaald soort uithoudingsvermogen. Je

moet al die omstandigheden waaraan je niet gewend bent op de een of andere manier zien te verdragen en als het kan zelfs in je voordeel gebruiken. Je kunt dat wilskracht noemen, maar waar het om gaat is dat je altijd het doel voor ogen blijft houden tot je het hebt bereikt. Je moet, kortom, *willen* winnen. En dat houdt onder meer in dat je geen schone handen kan houden. De beroemde uitspraak van Bobby Fischer, "*I like the moment when I break a man's ego*", geeft met gruwelijke eerlijkheid aan waartoe een winnaar bereid moet zijn: je moet de ander willen vernietigen.

Gedurende de afgelopen tien jaar heeft Carlsen in de beste traditie van voorgangers als Fischer en Kasparov zijn tegenstanders vernietigd. Nepomniachtchi niet, die heeft een heel mooie carrière gehad, maar een breker van ego's is hij nooit geweest.

En dan nog iets. Je moet er ook in *geloven*. Geloof Nepomniachtchi dat hij Carlsen kan

verslaan, niet in een online rapidpartijtje, maar op het hoogste podium dat de schaakwereld kent? Het zou een mentale omme-zwaai van formaat zijn na al zo lang 'onder' hem te hebben gestaan. Maar misschien is de tijd rijp. Carlsen heeft het afgelopen jaar onmiskenbaar last gehad van motivatieproblemen. Hij heeft daar ook in interviews heel open over gesproken. Zijn het de eerste slijtageverschijnselen van iemand die al acht jaar de last van het wereldkampioenschap draagt? Ik weet het niet, niemand weet het. Het maakt ook niet uit. Ik hoop gewoon op een mooie, spannende tweekamp. Moge de schaaksport winnen.

Schaken op de club!

Na maanden van afwezigheid kunnen we als clubschakers langzaam weer terugkeren achter de borden. Op 5 juni trad de derde stap van het Openingsplan van de Rijksoverheid in werking. Voor ons schakers ging die stap vergezeld van een paar belangrijke versoepelingen:

- Het dragen van mondkapjes is alleen verplicht als de speler niet aan het bord zit; de spelers aan het bord hoeven geen 1,5 meter afstand te houden.
- Maximaal 50 personen zijn toegestaan in de zaal (dit is exclusief personeel).
- Horeca bij de speelzaal mag tot 22.00 uur open

Overigens raadt de KNSB aan om de 1,5 meter afstand zo mogelijk nog aan te houden omdat spelers tijdens een schaakpartij vaak lang tegenover elkaar zitten.

De vierde stap in het Openingsplan van de Rijksoverheid volgt mogelijk al eind juni. Op

dit moment is de verwachting dat in deze stap bijna alle beperkingen voor het club- en wedstrijdschaak worden opgeheven.

De laatste stand van zaken en het protocol Veilig Schaken vind u altijd op <https://schaakbond.nl/nieuws/schaken-en-de-coronacrisis>

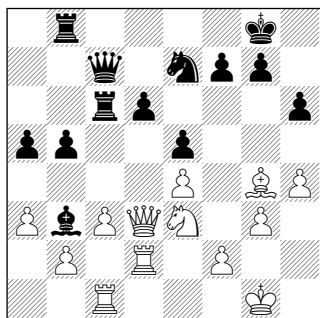
foto: Lennart Ootes

Ian Nepomniachtchi uitdager van de wereldkampioen

De nieuwe uitdager van Magnus Carlsen heet Ian Nepomniachtchi. De Russische grootmeester is de nummer vier van de wereld en geboren in 1990 net als onze Noorse wereldkampioen. Een ronde voor het einde was hij al zeker van de eindoverwinning in Jekaterinenburg. Anish Giri werd de smaakmaker in de tweede toernooihelft van het Kandidatentoernooi. Onze landgenoot voerde de druk op Nepo maximaal op, maar de Rus hield knap stand.

Op 19 april 2021 was het dan eindelijk zover: het op 26 maart 2020 afgebroken Kandidatentoernooi werd hervat. In die achtste ronde werden de twee koplopers Nepomniachtchi en Vachier-Lagrave meteen geconfronteerd met hun belangrijkste concurrenten.

Nepomniachtchi - Giri Jekaterinburg (8) 2021

Stelling na 24...h6

De contouren van een Sveshnikov variant van het Siciliaans zijn zichtbaar. Een openingsverras-

sing van Anish die, als hij Siciliaans speelt, het meestal bij de Najdorf houdt. Nepo liet zien dat hij goed nagedacht had over zijn toernooistrategie. Hij speelde hier

25...Ld1

Zwart mag nu niet ruilen op d1, na 25...Lxd1 26.Tcxd1 staat hij erg passief met zijn achtergebleven d-pion en verzwakte witte velden. Na

25...Le6

stuurde wit doelbewust aan op zetherhaling. Het werd remise na

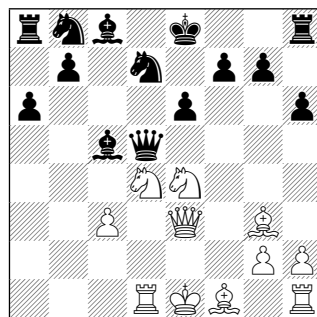
26.Lg4 Lb3 27.Ld1 Le6 28.Lg4 1/2-1/2

Een aantal online-commentatoren hadden kritiek op de voorzichtigheid van de Rus, en vonden dat wit zonder gevaar door kon spelen. Het vervolg van het toernooi geeft Nepo gelijk. Met deze remise handhaafde hij zijn voorsprong van een vol punt op Anish, en, omdat hij ruim een jaar geleden de andere onderlinge partij

gewonnen had, verzekerde hij zich van een gunstige tiebreak ten opzichte van de Hagenaar.

De Amerikaan liet ondertussen tegen MVL een sterk staaltje computerhuisvlijt zien.

Caruana - Vachier Lagrave Jekaterinburg (8) 2021

Stelling na 17...Dd5

Vanuit een Vergiftigde Pion Variant van de Najdorf zijn de spelers in een hyperscherpe stelling terecht gekomen (wit heeft al 3 pionnen geofferd!). Normaal gesproken speelt wit nu 18.Ld6 om na 18...Lxd6 19. Pb5 de zwarte dame te winnen: 19...Dxd1+ 20.Kxd1 Le5 en deze stelling kwam voor in diverse correspondentiepartijen - het oordeel van de engine is dat het gelijk staat. De coach van Caruana, Rustam Kasimdzhanov had hier een kleine 'atoombom' voorbereid. Er volgde

18.Lc4!? N Dxc4

Zwart moet het offer accepteren. De Franse koploper vond

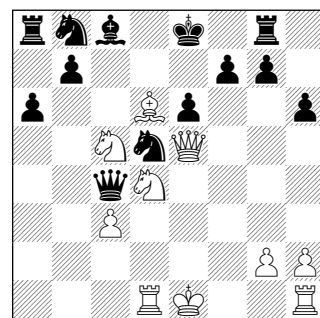
Anish en secondant Max Warmerdam (Foto: Lennart Ootes)

nu heel knap het juiste verdedigingspad achter het bord.

19.Ld6 Pf6!

Dit is beter dan 19...Lxd4 20. Txd4 Da2 want wit houdt prachtige compensatie voor zijn stuk en 3 pionnen met 21.0-0 of 21.Dg3.

20.Pxc5 Pd5 21.De5 Tg8!

Opnieuw heel goed gespeeld. De zwarte dame voorkomt de korte rokade. Erg gevaarlijk is 21...Dxc3+ 22.Kf2 Db2+ 23.Kg3 en zwart kan zich niet goed verder ontwikkelen en de zwarte koning staat in het centrum. Op 23...Pf6 is 24.Thf1 sterk.

22.Pdxe6!

Zwart dreigde ...Pd7 en ...b6, en dus moet wit een bres slaan richting de koning.

22...fxe6 23.Pxe6 Dxc3+

Alles staat klaar (Foto: Lennart Ootes)

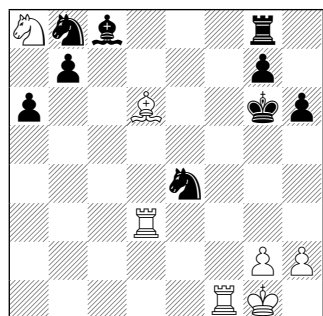

Een andere verdediging is 23... Pf6 24.Pf8+ Le6 25.Dxe6+ Dxe6+ 26.Pxe6 Kf7, maar MVL ruilt begrijpelijk meteen de dames.

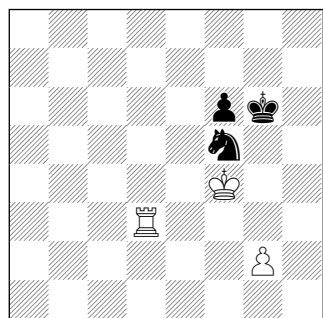
24.Dxc3 Pxc3 25.Pc7+ Kf7 26.Td3 Pe4?!

Een klein foutje van MVL na een uitstekend gevoerde verdediging. Na 26...Ta7! 27.0-0+ Kg6 28.Txc3 Kh7 wordt het remise, mede dankzij de ongelijke lopers: 29.Pd5 Pc6 30.Lc5 b6 31.Lxb6 Td7 32.Txc6 Txd5 Nu gaat de partij verder

27.0-0+ Kg6 28.Pxa8

Met twee pionnen voor de kwaliteit staat zwart materieel niks achter, maar hij staat wel onder druk. We pakken de partij weer op in het verre eindspel.

Stelling na 55.Td3

Caruana heeft duidelijk voorde- ringen gemaakt. Hij staat een volle kwaliteit voor. Maar tege- lijkertijd heeft ook MVL iets bereikt, wit heeft nog maar 1 pion over en aangezien het eindspel toren-paard zonder pionnen remise is lijkt de stel- ling verdacht veel op een vesting.

Dat het in de praktijk een bijzonder moeilijk eindspel is bleek tijdens de live uitzending op chess24. Magnus Carlsen was als commentator aanwezig en had daarbij de beschikking over

Anish verslaat Wang (Foto: Lennart Ootes)

een tablebase (een database die de optimale zettenreeks en het resultaat aangeeft in stellingen met weinig materiaal). De wereldkampioen had bijzonder veel moeite om de zetten van de tablebase te vertalen naar algemene conclusies die ook voor mensen begrijpelijk zijn. Nadat hij al een aantal keren een hypothese over dit eindspel had moeten intrekken kwam Carlsen uiteindelijk tot een belangrijke conclusie: zwart houdt zijn vesting het eenvoud- igit door het paard op veld g7 te zetten. Het enige winstplan dat wit dan nog heeft is om met de koning om te lopen richting f8, waarna zwart uiteindelijk de witte g-pion kan winnen.

55...Ph6?

Dit is fout, maar ook de winst aantonen is niet makkelijk zoals blijkt uit het vervolg. Juist was dus 55...Pg7!.

56.Tg3+! Kf7 57.Ke4 Pg8 58. Kf5 Pe7+ 59.Kf4 Pd5+ 60. Kg4?

Deze stelling ontstaat opnieuw na 63...Pd5+, dan zal de Amerikaan de juiste zet wel vinden (60.Kf5!).

60...Kg6 61.Kf3+ Kf7 62.Ke4 Pe7?

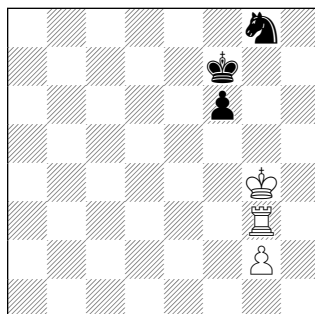
Juist was 62...Pc7! maar dat is pas te begrijpen wanneer je weet dat het paard het beste staat op g7. Zwart gaat verder met 63...Pe8 en 64...Pg7 en heeft een vesting.

63.Kf4 Pd5+ 64.Kf5! Pe7+ 65.Ke4 Pg8

Zwart heeft geen vesting met het paard op e7 zoals blijkt uit 65...Ke6 66.Ta3 Kf7 67.Ta7 Ke6 68.Kf3 wit loopt om naar de h-lijn. 68...Pd5 69.Ta5! Pe7 70. Kg4 Kf7 71.Ta7 Ke6 72.Kh5 en

wit breekt uiteindelijk door.

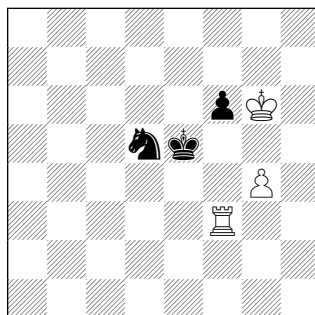
66.Th3 Kg6 67.Ta3 Kf7 68.Kf4 Ph6 69.Tg3 Pg8 70.Kg4

70...Pe7

Zwart kan de witte koning niet tegenhouden met 70...Kg6 vanwege 71.Kh4+ Kh7 72.Kh5 Pe7 73.Tf3! (Het is niet te laat om het fout te doen: 73.Ta3? Pf5! en het paard bereikt weer veld g7.) 73...Kg7 74.Ta3 Kf7 75.g4 Kg7 76.Ta7 Kf7 77.Kh6 Ke6 78.Kg7 Pd5 79.Ta1! en we bereiken een winststelling als in de partij.

71.Kh5! Pd5 72.Tf3 Ke6 73.g4 Ke5 74.Kg6

en hier gaf de Fransman op. Dat lijkt vroeg, maar twee voor- beeldvarianten laten zien dat wit wint:

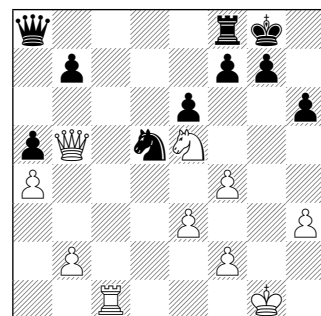
- wit kan naar een pionneind- spel afwikkelen na 74...Pf4+ 75.Kf7 Ke4 76.Ta3 Pd5 77.Ke6 Pe3 78.Txe3+ Kxe3 79.Kxf6.

- Het is even opletten na 74... Pe7+ 75.Kf7 f5!?. Want 76. Kxe7 fxg4 is remise, maar 76.g5! wint.

1-0

Dankzij de overwinning van Caruana, stond Nepo na ronde 8 dus alleen op kop. Die kopposi- tie zou hij niet meer afgeven, maar Anish Giri kwam wel opstomen.

Giri - Wang Jekaterinburg (9) 2021

Stelling na 25...h6

Vanuit een Catalaanse opening oefent Giri druk uit op de zwarte stelling.

26.Dd7 Pf6 27.Dd6 g6?

Met weinig tijd op de klok wil zwart niet steeds denken aan f4-f5. Dit is echter een ernstige verzwakking van de zwarte koningsstelling.

Het beste was waarschijnlijk 27...De8 om na 28.b3 met 28... b5 wat meer lucht te krijgen. Wit staat beter, maar zwart moet het kunnen houden. Na 27...Pd5 is 28.f5 in ieder geval onplezierig voor zwart.

28.b3!

Anish versterkt in de komende zetten heel rustig zijn stelling voor hij tot actie overgaat.

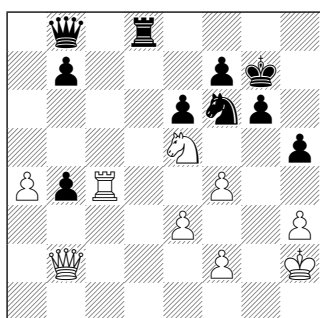
28...h5 29.Kh2 Kg7 30.Dd4 Td8 31.Db2

Deze indirecte penning over de lange diagonaal is heel lastig voor zwart.

31...Db8 32.b4! axb4 33.Tc4

Deze zet laat objectief een steek vallen - zwart heeft nu een sterke computer-verdediging - maar wint in de praktijk heel snel. 33.Dxb4 was objectief beter maar zwart staat nog na 33...Pd5.

Caruana-MVL (Foto: Lennart Ootes)

33...b3?

Met weinig tijd (en zonder waarschuwing dat er 'iets' in zit) is het vinden van de fantastische verdediging 33...Td1! 34.Txb4 Dd8 35.Txb7 Dd5! natuurlijk niet te doen, na 36.Txf7+ Kh6 37.Txf6 houdt zwart eeuwig schaak met 37...Th1+ 38.Kg3 Txb3+! 39.Kxh3 Dh1+ 40.Kg3 h4+! 41.Kg4 Dg2+ 42.Kxh4 en zwart blijft schaak geven op h2 en g2.

34.Tb4 Da7?

Dit verliest kansloos. Taaier was 34...Dd6 35.Dxb3 Dd2 36.Kg2 De2 en nu moet wit dames ruilen met 37.Dc4.

35.Txb3 Dxa4 36.Txb7 De8 37.Ta7!

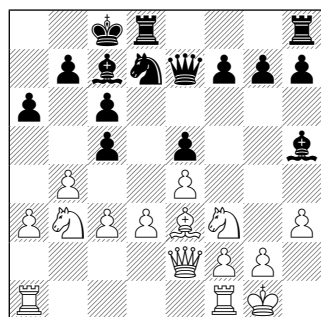
Het is geen vesting na 37.Txf7+ Dxf7 38.Pxf7 Kxf7 maar er is geen enkele reden om het hierop aan te laten komen. Zwart kan de aanval op f7 met alle witte stukken niet verhinderen.

37...Td5 38.Db7 Pe4 39.Pxf7 1-0

Zo stond Anish nog maar een halfje achter op Nepo, maar de Rus won in de volgende ronde met wit heel makkelijk van Alekseenko. Omdat onze land-

genoot met zwart tegen MVL in remise moest berusten was het verschil weer een punt. In ronde 11 had Giri weer wit.

Giri – Ding Jekaterinburg (11) 2021

Stelling na 17.Le3

Anish had een idee voorbereid in het Spaans om aan te sturen op een ongebalanceerde stelling. Eigenlijk is het correcter om te stellen dat beide spelers hebben aangestuurd op een handgemeen met wederzijdse rokades want Ding had ook duidelijke bedoelingen om zijn mislukt begonnen Kandidatentoernooi in ieder geval tot een redelijke einde te brengen (wat hem ook lukte). Hier ging de Chinese grootmeester sterk verder met

17...f5!

Ook goed was 17...c4!? met als idee 18.dxc4 f5.

18.Lxc5 Df7

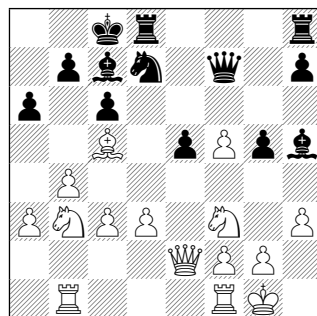
Door de aanval op het paard wint Ding tijd om een koningsaanval op te zetten.

19.Tab1 g5

Dit laat zien dat Ding de partij

met ambitieuze gedachten gestart is. Anish gaf achteraf aan dat hij tijdens de partij bang was geweest voor 19...fxe4 20.Dxe4 Lxf3 21.Dxf3 Dxf3 22.gxf3 met een simpel eindspel waarin wit in ieder geval geen winstkansen heeft. Op zet 20 is 20...Pf6 nog sterker, na 21.Df5+ Dd7 22.Dxd7+ Txd7 is het eindspel erg lastig voor wit.

20.exf5

20...g4?

Maar dit is te ambitieus, Ding moet wits 22e zet onderschat hebben.

Na het simpele 20...Dxf5 kan wit natuurlijk geen 21.g4 spelen vanwege 21...Lxg4 22.hxg4 Dxg4+ 23.Kh1 e4 24.Dxe4 Dh3+ 25.Kg1 g4 en zwart wint. Dat betekent dat wit dameruil moet aanbieden met 21.De4 maar na 21...Df6! gevolgd door ...Lg6 en ...g4 of ...h5, houdt zwart prachtige compensatie voor de pion die hij geofferd heeft.

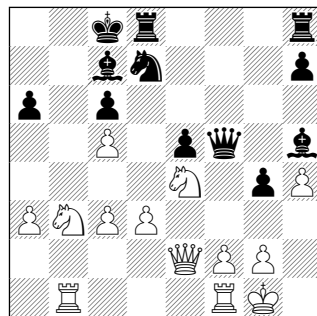
21.Pg5 Dxf5 22.h4!

Nu heeft wit de koningsvleugel dichtgeschoven en dreigt hij te consolideren met Pg5-e4. Omdat op onmiddellijk 22...Pf6 nu 23.Le7 volgt speelde Ding nu eerst

22...b6 23.Pe4!

Een prachtig stukoffer!

23...bxc5 24.bxc5

Nu dreigt er onder andere d3-d4 (met aanval op a6). Wanneer

zwart verdedigt met 24...Pb8 dan kan wit kiezen uit:

- het directe 25.Pd6+ Lxd6 (beter is 25...Txd6 26.cxd6 Lxd6 27.Pd2 Lc7 28.Pe4 maar de zwarte koning is voor altijd zwak terwijl het materieel gelijk staat.) 26.cxd6 Txd6 27.De3 Txd3 28.Db6 en 29.Pc5 met winnende aanval, en
- het rustige 25.Db2 Kd7 26.Tfe1 The8 27.Pbd2 Ke7 28.Pc4 het voelt absoluut niet alsof zwart een stuk meer heeft - de onveilige zwarte koning is de crux van de stelling.

24...Pf6? 25.Pd6+! Lxd6

Wit wint ook na 25...Txd6 26.cxd6 Lxd6 27.d4.

26.cxd6 Txd6 27.d4! c5 28.Pxc5 Te8 29.Dc4

en Ding gaf op, na 29...Tc6 beslist 30.d5, en 29...Kd8 30.Pb7+ Ke7 31.Pxd6 Kxd6 32.Tb7 is ook einde oefening.

1-0

Nepomniachtchi gebruikte in deze ronde opnieuw de witte kleur om zich een belangrijke concurrent van het lijf te houden (remise tegen Caruana). Daarmee was de stand na 11 ronden:

1. Nepomniachtchi	7
2. Giri	6,5
3. Caruana	6

Met nog drie ronden te gaan was het duidelijk dat een van deze spelers de uitdager van Carlsen zou worden. In ronde 12 stond de partij Caruana-Giri op het programma. Gezien de stand was er voor de Amerikaan maar een optie: hij moest winnen.

Daarmee leggen we meteen een zwakte bloot in het systeem van het Kandidatentoernooi. In Kandidatenmatches hebben beide spelers altijd evenveel kans om de volgende ronde te bereiken (het is een één-op-één gevecht). In een toernooi kan het cruciaal zijn op welk moment in het toernooi je welke tegenstander treft. Kan je tegenstander nog uitdager worden en moet hij daarvoor grote risico's nemen, dan kun je daarvan profiteren. Is je tegen-

stander al uitgeschakeld en wil hij alleen nog maar een degelijke remise produceren en naar huis? Dat zal zeker het spelverloop beïnvloeden. Voor Giri was het gunstig dat Caruana koste was het kost moest winnen.

Caruana – Giri Jekaterinburg (11) 2021

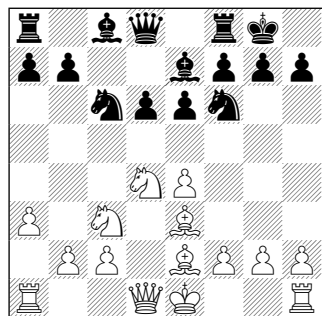
1.e4 c5 2.Pf3 e6

Een slimmigheidje van Anish. Tot nu toe had hij tegen Nepo en MVL op de Sveshnikov aangestuurd via de volgorde 2... Pc6 3.d4 cxd4 4.Pxd4 Pf6 5.Pc3 e5 6.Pdb5 d6. Na de vorige WK-match weten we echter dat Caruana dan graag 7.Pd5 speelt (in plaats van 7.Lg5). Zie ook de rubriek 'Begrijp wat u doet' van Herman Grooten uit het aprilnummer van SchaakMagazine.

3.d4 cxd4 4.Pxd4 Pf6 5.Pc3 Pc6 6.a3!?

In SOS-1 (New in Chess, 2003) schreef ik een hoofdstuk over dit handige zetje dat veel theorie vermijdt. Meestal gaat het verder met 6.Pdb5 d6 7.Lf4 e5 8.Lg5 en nu zitten we in de hoofdvariant van de Sveshnikov variant waarbij de variant met Pd5 voorkomen is. De andere grote hoofdvariant gaat verder met 6.Pxc6 bxc6 7.e5 Pd5.

6...Le7 7.Le3 0-0 8.Le2 d6

Zwart stuurt aan op een klasieke Scheveninger, maar Caruana rokeerde nu niet kort maar speelde

9.Dd3! Ld7 10.f4 e5!

Wanneer wit kort gerokeerd heeft dan is 10...Pxd4 11.Lxd4 Lc6 ook een normale reactie. Nu zou het zomaar kunnen dat wit verder gaat met 12.0-0-0 en een pionnenstorm gaat voorbe-

Caruana geeft op tegen Giri (Foto: Lennart Ootes)

reiden op de koningsvleugel. Om daarop te anticiperen speelt Giri in het centrum.

11.Pxc6

11.Pb3 exf4 12.Lxf4 Pe5 is prima voor zwart. Wit kan niet verder gaan met 13.Dg3? vanwege 13...Pxe4 14.Pxe4 Lh4 (je kunt niet altijd 'flexibel' je koning op e1 laten staan).

11...bxc6 12.0-0

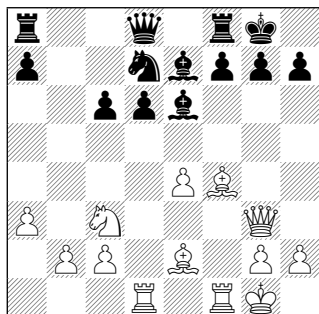
Het is toch de korte rokade geworden.

Op 12.0-0-0 volgt namelijk 12...Pg4 13.Lxg4 Lxg4 en nu hangt d1. Vanwege deze laatste variant wil de computer de lange rokade voorbereiden met 12.Tf1 nu is 12...Pg4 13.Lxg4 Lxg4 14.f5! goed voor wit. Zwart kan in plaats daarvan bijvoorbeeld 12...Tb8 spelen met een spannende stelling.

12...exf4

Een normale ruil in de Scheveninger - zwart gaat veld e5 gebruiken voor een stuk. 12...Pg4? 13.Lxg4 Lxg4 14.f5 is weer goed voor wit.

13.Lxf4 Le6 14.Dg3 Pd7! 15.Tad1!

Zwart staat eerder wat beter na

de ruil 15.Lxd6 Lxd6 16.Dxd6 Db6+ 17.Kh1 Dxb2. Zwart staat uitstekend na het pionoffer 15. Kh1 Pe5! 16.Lxe5?! dxe5 17.Dxe5 Ld6 en wit is in de problemen.

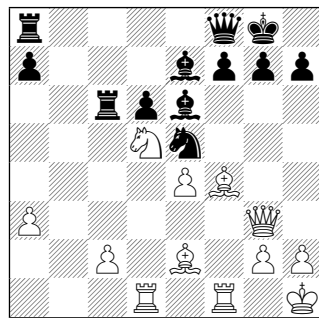
15...Te8 16.Kh1 Db8 17.b4

Caruana zit niet stil. Beter was het rustige 17.b3! Pe5 en nu houdt wit voordeel met 18.Lh5! gevolgd door de manoeuvre Pc3-e2-d4.

17...Pe5 18.b5

Dit ziet er gevaarlijk uit voor zwart, maar Giri heeft gezien dat zwart het initiatief kan neutraliseren.

18...Tc8! 19.bxc6 Txc6 20.Pd5 Df8!

Een sterke verdedigingszet die Caruana in zijn vooruitberekeningen (toen hij besloot tot het plan b4-b5) gemist moet hebben.

Niet goed is 20...Lxd5? 21.exd5 Txc2? 22.Lxe5 dxe5 23.Ld3 en wit heeft een winnende aanval. **21.c3?!**

Anish was ervan overtuigd dat in ieder ander toernooi de Amerikaan hier zou hebben afgewikkeld naar remise met

21.c4 Pxc4 22.Lxc4 Txc4 23.Pxe7+ Dxe7 24.Lxd6. In plaats daarvan aarzelde Caruana lang om uiteindelijk een halve zet te doen.

21...Tac8 22.Tc1 Pg6! 23.Ld2?! Beter is het door Giri aangegeven 23.Lg4.

23...Lh4 24.De3 Tc5!

Om de volgende zet af te dwingen die de zwarte velden nog meer verzwaakt.

25.c4 h6!

Met de positionele dreiging ... Lg5. Het zwarte plan is een stelling over te houden van goed paard tegen een slechte (witvel-dige loper). Dat moet bereikt worden door de lopers van de zwarte velden te ruilen, en door met de loper op d5 te slaan.

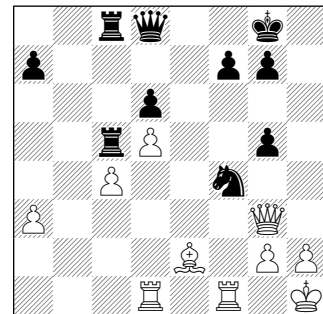
26.Db3 Lg5! 27.Lxg5 hxg5 28.Dg3

Zwart staat heel goed na 28.Pe3 maar ruil van loper tegen paard vermijden is misschien toch een betere praktische kans.

28...Dd8

Nog sterker is meteen 28...Lxd5 29.exd5 De7.

29.Tcd1 Lxd5! 30.exd5 Pf4

Het doel is bereikt. Zwart staat superieur.

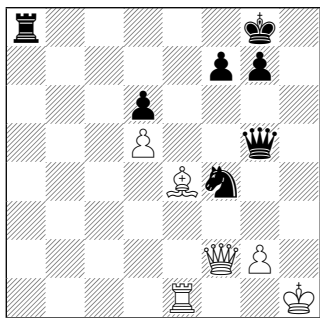
31.Df2 T8c7 32.Td4 De8! 33.Lf3

Wit verliest meteen na 33.Te1? Te7.

33...Txc4 34.Txc4 Txc4 35.Dxa7 Ta4 36.Df2

Beide spelers zagen 36.Dc7 Txa3 en nu faalt 37.Dxd6? op (37.h4 was hier relatief nog de beste kans voor wit.) 37...Txf3! 38.gxf3 De2 en mat volgt.

36...Txa3 37.h4 De5 38.hxg5 Dxc3 39.Te1 Ta8 40.Le4

Zwart staat nu helemaal gewonnen. Anish gebruikte nu zijn laatste minuten voor de tijdcontrole en speelde

40...Ta2

Hij werd vervolgens nog verrast door

41.Tb1

Zwart wint meteen na 41.Dxa2 Dh4+ 42.Kg1 Dxe1+ 43.Kh2 Dxe4 en 41.Lc2 g6.

Nu gaat het mat na 41...Txf2 42.Tb8+ maar terugkeren naar de onderste rij houdt alle plussen van de zwarte stelling intact.

41...Ta8! 42.Te1

Caruana gaat ook weer terug, maar nu had Anish alle tijd om de winst uit te rekenen.

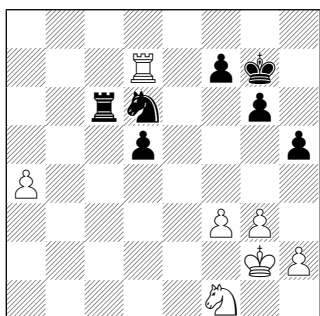
42...f5 43.Lb1 Kf7 44.Te3 Th8+ 45.Kg1 Pxd2!

en opgegeven vanwege het mat na 46.Tg3 Dc1+ 47.Kxg2 (47.Df1 Th1+) 47...Dh1.

0-1

Een prachtig resultaat waarmee Anish op gelijk hoogte leek te komen met Nepo. Die had met zwart een Franse Ruilvariant te verwerken gekregen, maar zijn tegenstander was duidelijk niet in goede doen.

Wang – Nepomniachtchi Jekaterinburg (11) 2021

Stelling na 38...Tc6

39.Te7?

Het was tijd om de koning erbij te halen met 39.Kf2 Kf6 40.Pd2 Ke6 41.Ta7. Zwart staat een tikkeltje makkelijker, maar er is weinig aan de hand.

39...Tc2+ 40.Kg1

Nu is de witte koning afgesneden en is het praktisch lastig.

40...d4 41.Td7 Pf5 42.a5 Ta2 43.Ta7

Nu komt de witte toren passief te staan. Met actief spel en het opgeven van de eigen vrijpion viel remise te behalen. 43.a6! Txa6 44.Pd2 en nu een paar voorbeeldvarianten die laten zien dat zwart maar moeilijk verder komt:

- 44...Kf8 45.Pb3 Ta4 46.g4,
- 44...Kf6 45.Pe4+ Ke5 46.Txf7,
- 44...Ta2 45.Pe4 Kf8 46.h3!,
- 44...Ta1+ 45.Kf2 Ta2 46.Ke2 Kf6 47.Tb7.

43...Kf6 44.a6 h4 45.Ta8

Niet 45.g4? Pe3.

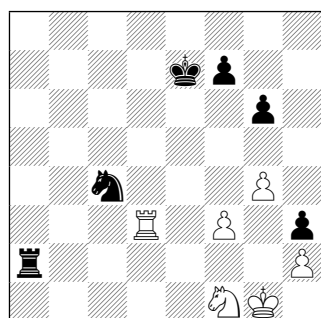
45...h3 46.a7 Ke7

46...Tg2+ 47.Kh1 Pe3 lijkt te winnen, maar wit maakt net remise met 48.Th8! Pd1 49.Txh3 Ta2 50.Th4.

47.g4?!

Wit houdt remise met 47.Pd2.

47...Pd6 48.Tb8! Txa7 49.Tb4 d3 50.Tb3 Ta2 51.Txd3 Pc4

Het materiaal is behoorlijk uitgedund, maar met de witte koning op de onderste rij blijft het lastig spelen.

52.Pg3 Tg2+ 53.Kh1 Kf8 54.Tc3?

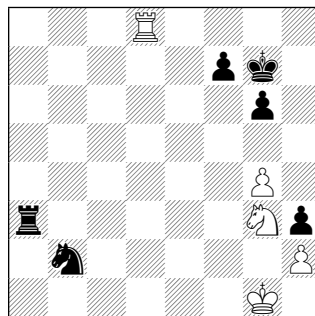
Nu krijgt zwart goede kansen, na bijvoorbeeld 54.g5 is het moeilijk te zien hoe zwart verder komt.

54...Pb2 55.Tc8+ Kg7 56.Td8 Tf2 57.Kg1 Txf3 58.Pe4 Te3 59.Pg3?

Wit heeft inmiddels een pion verloren maar na 59.Pd6! is de zwarte winst nog erg ver weg.

In plaats daarvan stort Wang helemaal in.

59...Ta3

en gedesillustioneerd gaf de Chinees op. Ook dat is voorbarig, na 60.Te8 Pd3 (60...Ta4 61.Te4!)

61.Te3 Ta1+ 62.Pf1 Pf4 63.Tf3 g5 staat wit natuurlijk afschuwend, maar een directe winst is er niet.

0-1

Wang Hao gaf aan het eind van het toernooi te kennen dat hij zou stoppen met professioneel wedstrijdschaken vanwege (stress-gerelateerde) problemen. Het zou kunnen verklaren waarom hij in deze partij volledig instortte.

In zekere zin was dit de definitieve klap voor de kansen voor onze landgenoot. Met prachtig schaak leek hij keer op keer de koploper te achterhalen, maar iedere keer wanneer het bijna zover was, lukte het Nepo toch om er nog iets extra's uit te

persen. Met 7,5 uit 12 (een +3 score vaak voldoende om uitdager te worden in een Kandidatentoernooi) stond Anish slechts een halfje achter, maar vanwege het onderling resultaat was het eigenlijk een punt.

In ronde 13 speelde MVL (om zijn laatste theoretische kansen in leven te houden) met zwart een dubieuze opening tegen Nepo. Anish zag het met lede ogen aan in zijn eigen zwartpartij tegen Alexander Grischuk. Laatstgenoemde zei op de persconferentie dat hij had gespeeld als een 'terrorist' waarmee hij bedoelde dat hij gebruik maakte van de situatie dat Anish moest winnen door de stelling zo solide mogelijk op te zetten. Onze landgenoot stortte zich in het zwaard en verloor kansloos, waarna Nepo snel remise gaf, en de toernooioverwinning veilig stelde. In de laatste ronde verloor een teleurgestelde Anish nog van Alekseenko, en verloor Nepomniachtchi, nu het er niet meer toe deed, van Ding (zie de Lezer aan Zet rubriek in dit nummer).

Ian Nepomniachtchi was over twee toernooihelften de verdiende winnaar en daarmee de uitdager van Magnus Carlsen in een WK-match die op 24 november moet beginnen in Dubai.

Wang Hao stopt met schaken (Foto: Lennart Ootes)

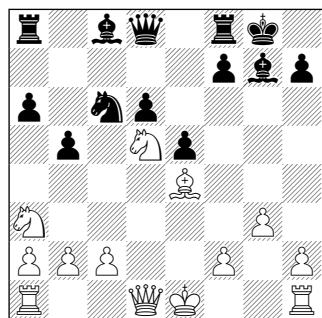
Online Nederlandse Jeugdkampioenschappen

Ook dit voorjaar konden er geen 'echte' schaaktoernooien gehouden worden en dus werden er in de eerste helft van mei de online Nederlandse jeugdkampioenschappen in de verschillende leeftijdscategorieën gehouden. Net als vorig jaar ging elk toernooi over twee dagen waarbij (afhankelijk van de categorie) 7 a 10 ronden rapid gespeeld werden. Nieuw dit jaar was dat de kampioenschappen op het platform Tornado werden gehouden en dat was wel een verbetering. Zo zijn de partijen zowel live als achteraf goed te bekijken en de arbiters hebben zelf de controle over de toernooien. Er was een enkel valsspeelincident en ook her en der wat technische problemen, maar over het algemeen verliep alles goed. Toch zullen de spelers en arbiters snakken naar echte toernooien en gelukkig gaan in principe later dit jaar ook de echte jeugdkampioenschappen alsnog door, allereerst het NK ABC in Almelo begin augustus. De oudste jeugdcategorieën streden ook als eerste om de titels online.

1 en 2 mei: NK ABC (-18, -16 en -14 jaar)

De **A-jeugd** had in Jonas Hilwerda een onverwachte kampioen, ook voor zichzelf. Op papier was hij één van de grootste concurrenten van ratingfavoriet Yichen Han, maar toen Jonas na zes ronden anderhalf punt achter stond op de in Engeland wonende Yichen had hij weinig hoop op de titel. Twee ronden later was de situatie echter heel anders. Yichen had maar een halfje toegevoegd aan zijn totaal, Jonas twee volle punten, waaronder de volgende overwinning.

Tim Grutter - Jonas Hilwerda

Stelling na 13...0-0

Een bekende stelling uit de Sveshnikov. Het mooie witte paard op d5 krijgt om onbekende redenen last van het heen en weer.

14.Pe3 Dc7 15.Pd5?

15.Dh5 is bekend en goed voor wit.

15...Da5+ 16.c3 Le6 17.Pe3?

Zo vraagt wit om problemen. Gewoon roken is nog ok voor hem.

17...d5!

Een typisch pionoffer in de Sveshnikov.

18.Lxd5 Tad8 19.Df3

Lijkt de boel nog bij elkaar te houden, maar

19...e4! 20.Dh5

20.Lxe4 Lxc3+ wint materiaal.

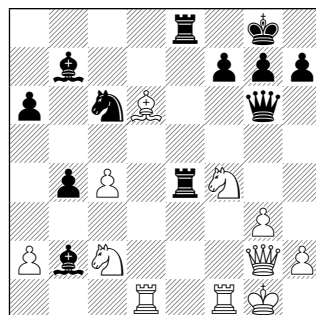
20...b4 21.Pac4 Txd5 22.Pxd5 Dxd5 23.Dxd5 Lxd5 24.Pe3 Le6 25.0-0 bxc3 26.bxc3 Lxc3

Zwart is met een kleine kwaliteit meer uit de verwickelingen gekomen en dat bleek genoeg voor winst.

Er was echter iemand anders die de beste papieren voor de titel had in de laatste ronde: Osama Arabi stond met 6,5 punten ongedeeld bovenaan. De Friese outsider (rating slechts 1827) had na een nederlaag tegen

Yichen in ronde 4 van Jonas gewonnen en verder maar een halfje laten liggen. Omdat Yichen in de laatste ronde van Tim verloor had Osama genoeg aan een remise om kampioen te worden (bij gelijk eindigen telt het onderling resultaat). Hij kwam tegen de wereldkampioen C-meisjes zelfs gewonnen te staan, maar een ogenschijnlijk sterke combinatie faalde op een tegentruc.

Eline Roebers - Osama Arabi

Stelling na 25.Pf4

Als zwart zijn dame wegzet staat hij totaal gewonnen. Hij hoopte echter op een snelle winst.

25...Txf4? 26.Lxf4 Pa5

Dit werkt na 27.Df2 Dc6, maar wit heeft beter.

27.Tfe1! Db6+?

Na 27...Tf8! 28.Dd2! Lc3 staat zwart nog steeds beter.

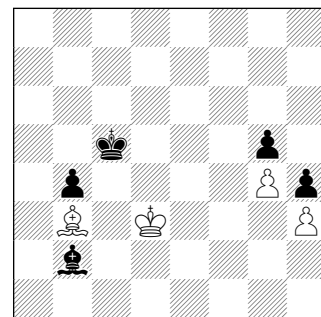
28.Df2 Dc6 29.Txe8+ Dxe8 30.De2!

Alweer een onderste-rij-truc en daarmee is het wit die gewonnen staat. Op zet 43 gaf zwart op. Hilwerda had al gewonnen en werd tot zijn eigen verbazing kampioen!

1. Jonas Hilwerda (Groningen) 7 uit 9
2. Osama Arabi (Grou) 6,5 uit 9
3. Gilian Honkoop (Assendelft) 6,5 uit 9

Alles winnen en toch niet kampioen worden: het gebeurde de Duitse Katharina Ricken bij de **A-meisjes**. De speelster van S.C. Purmerend deed namelijk buiten mededinging mee. Naast haar wist alleen nog Cato de Zoeten een plusscore te halen en zij werd daarom met ruime voorsprong kampioen. Bij haar overwinningen had ze vaak een goede eindspeltechniek nodig, zoals in het volgende fragment.

Arjuna Bertholee - Cato de Zoeten

Het eindspel was al een tijd remise vanwege de ongelijke lopers, maar zwart bleef het proberen, hopen op een foutje dat ook kwam.

63...Kd6 64.Kc4?

De koning afhouden is belangrijker dan de pion! Na 64.Ke4 is het nog steeds remise.

64...Ke5! 65.Kxb4 Kf4 66.Le6 Kg3 67.Kc4 Kxh3

De h-pion levert een stuk op waarna de zwarte g-pion voor winst zorgt.

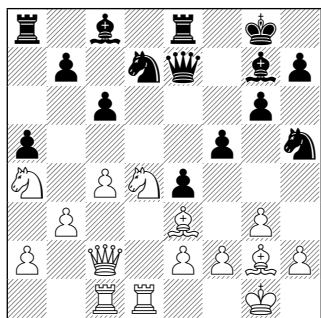
68.Kd3 Kg2 69.Ke2 h3 70.Ld5+ Kg1 71.Kf3 h2 72.Kg3 h1D 73.Lxh1 Kxh1 74.Kf3 Kh2 75.Ke4 Kg3 76.Kf5 Lc1 77.Ke4 Kxg4 78.Kd3 Kf3 0-1

1. Cato de Zoeten (Voorschoten) 7 uit 10
2. Marieke van Essen (Roosendaal) 5 uit 10
3. Sara Martinez 4 uit 10

Vorig jaar was Khoi Pham gedeeld eerste geworden bij de **B-jeugd**, maar liep hij op onderling resultaat de titel mis. Dit jaar bleef hij ongeslagen en in de laatste ronde was een snelle remise genoeg om ongedeeld eerste te eindigen. Khoi is vooral goed met het initiatief, zoals hij o.a. in de volgende partij liet zien.

Duncan Klaren – Khoi Pham

1.d4 Pf6 2.Pf3 g6 3.g3 Lg7 4.Lg2 0-0 5.0-0 d6 6.c4 Pbd7 7.Pc3 e5 8.dxe5 dxe5 9.b3 e4 10.Pd4 c6 11.Dc2 Te8 12.Td1 De7 13.Lf4 a5 14.Pa4 Ph5 15.Le3 f5 16.Tac1

16...f4!

Een tijdelijk pionoffer waarmee zwart de witte koningsstelling openbreekt.

17.gxf4 Dh4 18.Dd2 Pdf6 19.f3 Lh6

Zo wint zwart pion f4 terug.

20.Pb6 Tb8

Khoi had wel nagedacht over

slaan op f4, maar het is best een moeilijke variant, zelfs de engine heeft niet meteen door dat het goed is: 20...Lxf4! 21. Lxf4 Pxf4 22.Pxa8 Pxd2! 23.Kxg2 Lh3+ 24.Kg1 Te5! wint voor zwart.

21.Pxc8 Tbx8 22.Lf2 Dxf4 23.Dxf4 Pxf4

Nu staat zwart slechts iets beter.

24.Lf1 Tcd8 25.Tb1 exf3 26.exf3 Lf8 27.Pc2 Pd7 28.Lg3 Lc5+ 29.Kh1 g5 30.h4 h6 31.hxg5?

Het openen van de h-lijn is gunstig voor zwart vanwege de koning op h1.

31...hxg5 32.a3 Kg7 33.Lxf4 gxf4 34.Lh3 Pe5 35.Txd8

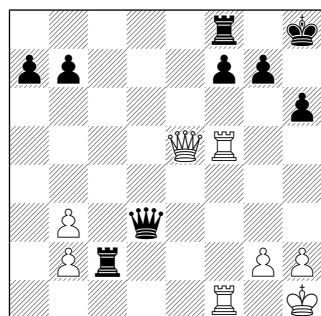
35.b4 Pd3! 36.Txd3 Txd3 37.bxc5 Th8 en zwart wint. In de partij wint zwart pion f3, ook genoeg voor winst.

35...Txd8 36.b4 axb4 37.axb4 Lf2 38.c5 Td2 39.Pa1 Pxf3 40.Pb3 Ta2 41.Pc1 Ta8 42.Kg2 Pd2! 43.Tb2 Le3 44.Pd3 Kf6 45.Pf2 Tg8+ 46.Pg4+ Kf5 47.Txd2 Lxd2 48.Kf3 Ta8 0-1

1. Khoi Pham (Amsterdam) 7,5 uit 9
2. Saad Zubair (Rotterdam) 7 uit 9
3. Duncan Klaren (Almere) 6,5 uit 9

Favorieten bij de **B-meisjes** waren titelverdediger Jule Cordes (1605) en Manasvita Basa (1711) maar de verrassende winnaar werd Rolinde den Heijer (1483). En hoe: ze won al haar partijen! Al in de eerste ronde versloeg ze de ratingfavoriete en wellicht gaf dat haar vleugels voor de rest van het toernooi.

Rolinde den Heijer – Manasvita Basa

Stelling na 25...Dxd3

Zwart staat een pion voor en wit kan niet op f7 slaan vanwege mat op de onderste rij. Daarom maakt wit een luchtgat.

26.h3 Dd2

Nu kan wit niet slaan omdat er mat dreigt. Dat dus maar dekken.

27.Dg3

En nu dreigt slaan op f7 echt. 27...Dd7 is een goede manier om f7 te dekken, maar de partij zet ziet er ook logisch uit. Helaas voor zwart is er een bezwaar.

27...f6? 28.T5f2

Zo'n terugzet is makkelijk te overzien. Zwart kan niet de dame wegzetten op een manier die de toren dekt en verliest dus groot materiaal. Zichzelf ongetwijfeld vervloekende ging ze door haar tijd. **1-0**

1. Rolinde den Heijer (Bodegraven) 7 uit 7
2. Stella Honkoop (Assendelft) 5 uit 7
3. Jule Cordes (Amsterdam) 4 uit 7

Bij de **C-jeugd** werd het wel een strijd tussen de beide favorieten, Arthur de Winter en Roger Labruyere. De laatste kwam in de eerste ronde al op achterstand door een verliespartij en wist dat in de rest van het toernooi niet meer goed te maken, al kwam hij dichtbij. Zo werd Arthur kampioen, onder andere dankzij de volgende vlotte winstpartij.

Arthur de Winter – Ansh Jakhari

1.e4 c5 2.Pf3 d6 3.d4 cxd4 4.Pxd4 Pf6 5.Pc3 a6 6.h3 e5 7.Pb3 h5

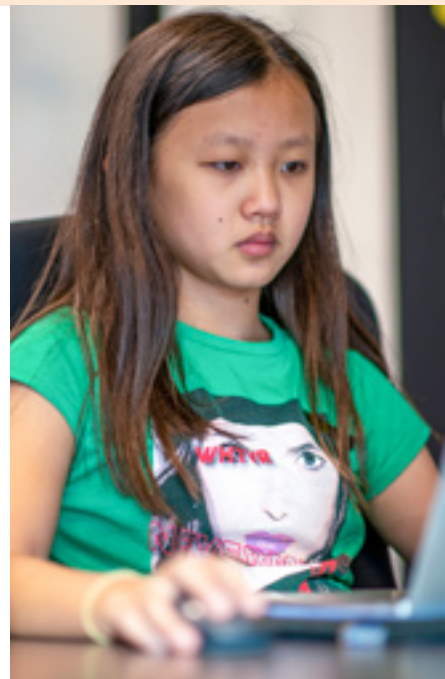
Dit is door diverse sterke grootmeesters gespeeld, maar lijkt me toch niet zo goed, wit krijgt met natuurlijke zetten een goede stelling.

8.Lg5 Le6 9.Le2 g6 10.0-0 Lg7 11.f4

Dreigt ruilen op e5, ook f5 kan vervelend voor zwart zijn. Die besluit 'all-in' te gaan.

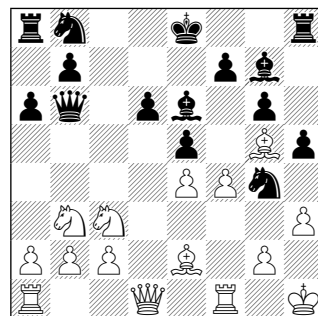
11...Dd6+ 12.Kh1 Pg4

Zo maakt zwart gebruik van de pion op h5. Hij staat echter

Elysia Feng (tijdens EJK online 2020).
(Foto: Frans Peeters)

achter in ontwikkeling en met de koning nog in het midden zal hem dat opbreken.

13.f5! Lxb3 14.cxb3 f6 15.Pd5 Df2!?

Een leuke zet, maar wit is niet onder de indruk.

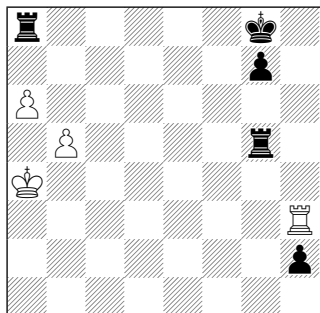
16.Lxg4! Dxb2 17.Pxf6+ Lxf6 18.Lxf6 hxg4 19.Dxd6 Pc6 20.De6+ Kf8 21.fxg6 Txh3+ 22.gxh3

Zwart gaat mat en gaf daarom op.

1. Arthur de Winter (Nieuw Vennep) 7 uit 9
2. Roger Labruyere (Almere) 6,5 uit 9
3. Prajit Sai Kumar (Voorburg) 6 uit 9

Elysia Feng werd met een punt voorsprong kampioen van de C-meisjes, maar het was toch even spannend. Ze begon met 6 uit 6, verloor in ronde 7 en ook de ronde erna ging het bijna mis. Het werd echter een wonderbaarlijke ontsnapping.

Elysia Feng - Josephine Damen

Stelling na 43.Th3

Wit staat natuurlijk totaal verloren, maar Elysia had een masterplan in vier stappen bedacht om toch nog te winnen.

43...Tg4+ 44.Ka5 Tg5? 45.Txh2

Stap 1: de gevaarlijke vrijpion van zwart uitschakelen.

45...Tb8 46.Tb2 Tc5 47.a7 Ta8 48.Ka6 g5 49.b6

Stap twee: de verbonden vrijpionnen een rij naar voren.

49...Tc6 50.Tg2 Kf7 51.Txg5 Ke7? 52.Tg7+ Kd6 53.Tg6+ Kd7

Stap drie: torens ruilen.

54.Txc6 Kxc6 55.b7

Stap 4: twee verbonden vrijpionnen op de zevende rij zijn sterker dan een toren. **1-0**

1. Elysia Feng (Eindhoven) 7 uit 9
2. Dana Verheij (Dordrecht) 6 uit 9
3. Amelia Jonkman (Beverwijk) 6 uit 9

8 en 9 mei: NK E (-10 jaar)

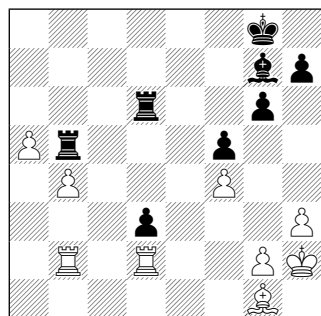
De **E-jeugd** had veruit het spannendste kampioenschap: zes spelers konden in de laatste ronde nog kampioen worden! Daniel Nijhuis was alleen koploper met 6,5 uit 8 maar verloor van zespunter Parsa Mohebbinezhad. Twee andere zespunters wonnen ook: Akshaj Katpatal en Oscar Zecha. Dat was erg gunstig voor de laatste: hij had de andere twee verslagen en werd daarom kampioen op onderling resultaat. Die bewuste overwinningen waren met enig fortuin (zie b.v. het fragment hieronder), maar vijf

Bregje en Oscar worden geïnterviewd door Ilozefina en Anna-Maja op Twitch

dagen later bewees hij met een vierde plek bij het NK D een waardig kampioen te zijn.

Parsa Mohebbinezhad – Oscar Zecha

Stelling na 38...d3

Wit staat gewonnen hier, het makkelijkst met 39.Tb3. Opmerkelijk snel kantelt de partij.

39.Tb1 Lc3 40.Tdd1?

40.Lc5! wint nog maar is lastig te vinden.

40...Txb4 41.Txb4 Lxb4 42.Lb6

42.a6! ruilt de a-pion voor de d-pion en maakt makkelijk remise.

42...d2 43.Kg1?

43.Le3 maakt (iets moeilijker) remise.

43...Te6 44.Lf2 Lxa5

Vanaf hier krijgt wit geen kans meer.

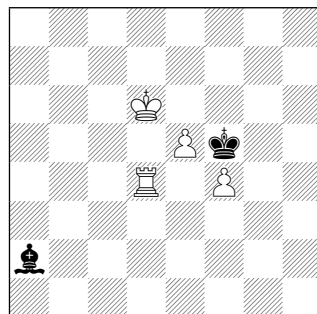
45.Kf1 Kf7 46.g3 h5 47.h4 Ke8 48.Kg1 Tc6 49.Kf1 Te6 50.Kg1 Te1+! 51.Lxe1 dxe1D+

52.Txe1+ Lxe1 53.Kf1 Lxg3 54.Kg2 Lxf4 0-1

1. Oscar Zecha (Dronten) 7 uit 9
2. Akshaj Katpatal (Lelystad) 7 uit 9
3. Parsa Mohebbinezhad (Capelle aan den IJssel) 7 uit 9

In Huize Roebers wonen sinds kort twee kampioenen! Bregje Roebers, de jongere zus van wereldkampioene Eline, werd namelijk kampioene bij de **E-meisjes**. Ze had veel op tactiek geoefend en dat betaalde zich uit. Op dit niveau worden de partijen namelijk voornamelijk gewonnen door minder weggeven dan de tegenstander. Van één zet waren pa Jan en ik het meest onder de indruk.

Bregje Roebers – Frederieke Regterschot

Stelling na 49...La2

Wit staat natuurlijk gewonnen, maar het zou misschien nog lastig kunnen zijn als Bregje hier niet iets slims deed door bewust iets weg te geven.

50.Td5! Kxf4 51.e6 Lxd5 52.Kxd5 Kf5 53.Kd6 Kf6 54.Kd7 Kg7 55.e7 Kf6 56.e8D en wit won.

Eindstand Meisjes E:

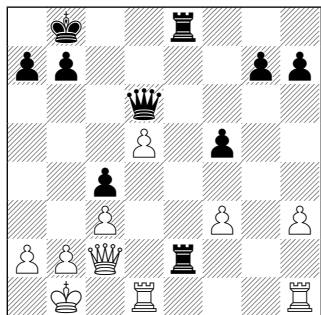
1. Bregje Roebers (Amsterdam) 8 uit 9
2. Frederieke Regterschot (Aerdenhout) 8 uit 9
3. Emilia Lubbers (Almere) 6 uit 9

13 en 14 mei: NK D (-12 jaar)

De **D-jeugd** had ook een spannende finale. Chenwu Zhu en Ansh Jakhari hadden na acht rondes alles gewonnen (op de onderlinge remise na) en het leek dat weerstandpunten zouden gaan beslissen. Ansh verloor echter de laatste ronde van E-kampioen Oscar Zecha. Chenwu (over wie u meer kunt lezen in het jeugdkatern op pagina 19 en 20) zag dat en wist dat hij genoeg had aan remise. Offert zijn tegenstander opeens een toren! Chenwu bleef cool en pakte het benodigde halfje.

Chenwu Zhu - Matei Govoreanu

Stelling na 27...Dxd6

28.Dxf5

Dit kan net: op 28...Db6 heeft wit 29.Df4+ benevens 30.Td2. Zwart kan ook ...a5-a4-a3 proberen met gevaarlijke compensatie of meteen voor mat gaan.

28...Txb2+!? 29.Kxb2 Te2+ 30.Dc2

Het veiligst. Er was beter, maar het ziet er heel riskant uit: 30. Ka1 Da3 31.Df4+ Ka8 32.Td2

Dxc3+ 33.Kb1 en wit wint zelfs omdat vanwege de matdreiging op f8 zwart geen tijd heeft om op d2 te slaan.

30...Db6+ 31.Kc1

Hier heeft zwart niet beter dan de dame terugwinnen, met een gelijke stelling en remise als logisch gevolg.

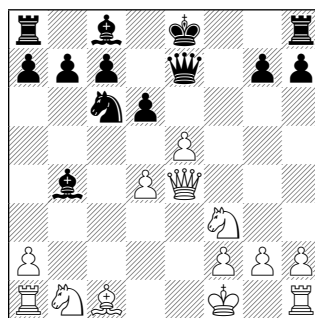
31...Txc2+ 32.Kxc2 Df2+ 33. Td2 Dxf3 34.d6 ½-½

1. Chenwu Zhu (Hoofddorp) 8 uit 9
2. Ansh Jakhari (Spijkenisse) 7,5 uit 9
3. Wouter Terlouw (Soest) 7 uit 9

Bij de **D-meisjes** ging de strijd tussen Janice Fu en Fleur Westerhof. Ze begonnen beiden met 5 uit 6 en wonnen daarna al hun resterende partijen. Omdat Janice in de derde ronde van Fleur had gewonnen werd zij kampioen. Die onderlinge partij was heel

enerverend.

Fleur Westerhof - Janice Fu

Stelling na 14.Dxe4

Er dreigt 15.d5 met stukwinst. Maar hoe erg is dat?

14...0-0!

Zwart gaat voor tegendreigingen.

15.d5 Lf5 16.Dc4 Pxe5 17. Pxe5

17.Dxb4 Pxf3 18.gxf3 Lh3+ 19. Kg1 De2 en mat.

17...Dxe5 18.Dxb4 Ld3+

19.Kg1 De2!?

Slaan op a1 wint simpel, maar Janice gaat mat in plaats van voor materiaalwinst.

20.h3 Txf2 21.Dg4

En na 21...Tf1+ 22.Kg1 De5+ 23.g3 Tf2+ 24.Kg1 De1 is het inderdaad mat. Maar nu wil Janice opeens wel de toren op a1!?

21...De1+ 22.Kh2 De5+? 23. Dg3 Dxa1 24.Dxf2 Dxb1? 25. Lh6?

Daar komt de latere kampioene goed weg, want na 25.Lb2! Dxa2 26.Dd4! had ze een dame moeten geven om mat op g7 te voorkomen.

25...Dc2 26.Dg3 Lg6 27.Lf4 Dxa2 en met drie pionnen meer won zwart.

1. Janice Fu (Capelle aan den IJssel) 8 uit 9
2. Fleur Westerhof (Doetinchem) 8 uit 9
3. Eli Alia Jorritsma (Groningen) 6 uit 9

Lennart Ootes combineert schaakfotografie met DGT-borden op toernooien

'Ik wil de emoties van de schaaktoppers tonen'

Schaakverslaggever Lennart Ootes weet alles van DGT-borden en scoort internationaal met zijn schaakfoto's. 'Magnus die kapot is: die met een hand over zijn beide ogen, zichzelf intens zit te haten en even niet begrijpt waar het nou mis is gegaan. Nepo die met de handen op het hoofd loopt te balen door de speelzaal. De emoties van de schaaktoppers, die wil ik tonen.'

Jij was erbij bij de Candidates in Jekaterinenburg. Vond je het spannend?

Ik vind de Candidates echt de mooiste, spannendste toernooien die er zijn. Dat heeft te maken met hoe ik schaken en hoe ik mijn job als schaakfotograaf zie. Ik kijk heel veel naar sport en hou ook van de spanning die sport zo kenmerkt.

Schaken is ook een sport en ik vind het geweldig als schaken echt als een sport wordt gespeeld. Het Kandidatentoernooi is een round robin toernooi, zoals er heel veel zijn in de wereld. Veel round robins zijn heel saai. In de laatste ronde speelt de nummer 1 tegen de nummer laatst en wordt het snel remise. Want het prijzengeld wenkt, en dan vindt de winnaar zijn rating minder belangrijk.

Er is in de Candidates wel een geldprijs voor alle deelnemers, maar *the winner takes it all*. Die spanning is echt uniek – er zijn 7 verliezers en maar één winnaar in dat toernooi, en ze willen allemaal die winnaar zijn. En iedereen is dan goed voorbereid, wil in elke partij keihard vechten.

En de spanning die er nog bij komt als je echt live de partijen zit te bekijken. Er zit ook altijd een heel duidelijke verhaallijn in zo'n Candidates. Om al die redenen zijn de Candidates voor mij zo speciaal.

Mijn eerste Candidates was in Londen in 2013: dat toernooi is beroemd omdat er in de laatste ronde van alles gebeurde. Magnus won uiteindelijk wel dat toernooi, hoewel hij in de laatste ronde verloor. Ik vind de Candidates veel spannender dan een

WK-match, want in zo'n WK-match spelen ze van die 12 partijen tien keer remise. Dat is een drama voor een schaakliefhebber om naar te kijken.

Vond je de Candidates ditmaal (in 2021) ook zo spannend?

Minder dan anders. Ian Nepomniachtchi stond vanaf ronde 8 alleen aan kop, en daarna heeft hij die leiding niet meer afgestaan. En Giri deed het heel goed in Rusland, maar moest voor Nepo eindigen om de Candidates te winnen. Anish heeft zichzelf opgeblazen op de één na laatste dag, toen hij met risico tegen Grisoek speelde. De laatste ronde bleek ditmaal helaas overbodig.

SCHAAK COVERAGE

Jij covert sinds 2012-2013 schaaktoernooien. Hoe ben je in dat wereldje gerold?

Ik schreef toen al verslagen voor jeugdtoernooien. In Amsterdam werden de Max Euwe matches gehouden. Arbiter Koos Stolk zou daar de Live DGT Borden doen, ervoor zorgen dat de partijen in heel de wereld goed te zien waren op internet. Maar St. Louis in de VS, waar ook een toernooi bezig was, belde Koos. 'Onze technicus is plots weggegaan. Hebben jullie iemand die DGT-borden doet en de arbiters kan begeleiden? Die snel naar de VS kan komen?' Waarop Koos zei: 'OK, ik kom.'

En Koos heeft me voor hij het vliegtuig opstapte een spoedcursus gegeven om met de software van die live borden om te gaan, zodat ik zijn taak op het toernooi in Amsterdam kon overnemen. Tijdens die Max

Lennart Ootes (Foto: Austin Fuller)

Euwe matches heb ik dus de DGT-borden gedaan. En toen vroegen meteen verschillende Nederlandse toernooien me of ik de DGT-borden voor ze kon doen.

Dat vond ik wel leuk en eind 2012, vroeg het bedrijf DGT me - ze hadden een nieuwe technologie met die DGT-borden gemaakt en daarvoor een proeftoernooi gevonden in Israël - of ik voor hen naar dat toernooi wilde gaan om de DGT-borden aan te sluiten en te zorgen dat alles live te zien was. Op dat moment besepte ik: 'Hey, hiermee kan ik ook goed geld verdienen en reizen.' Toen heb ik besloten een gok te wagen en te proberen om met schaken mijn geld te verdienen.

Vanaf 2013 ben ik vooral zelf naar schaaktoernooien gereisd op eigen kosten. Ik wilde al reizend veel mensen leren kennen. Bovendien hebben we in Nederland een geweldig goeie schaakcultuur: met Wijk aan Zee hebben we een belangrijk toernooi en een boel andere lucratieve Open Toernooien. DGT is een Nederlands bedrijf, New In Chess is Nederlands... Je hebt de journalist Peter Doggers die een eigen website (ChessVibes, later overgenomen door Chess.com) had en ook de hele wereld over reisde. Al die contacten hebben me geholpen om naar toernooien te kunnen gaan.

En in 2014 gebeurde mij hetzelfde als wat

Carlsen baalt (Foto: Lennart Ootes)

Kasparov (Saint Louis 2017) (Foto: Lennart Ootes)

Koos Stolk in 2012 overkwam. Er was opnieuw een technische man bij St. Louis weggegaan vlak voor een toernooi. Ze belden me op met de vraag of ik naar de VS kon komen voor het Kampioenschap van de VS, om daarvoor de DGT-borden te doen.

Sinds dat telefoontje uit St. Louis is mijn leven een stuk anders geworden. Ik werk nu voor veel grote toernooien die deels door St. Louis worden geïnitieerd of betaald: het Amerikaans Kampioenschap, de Sinquefield Cup, maar ook de hele Grand Chess Tour (een hele serie van toernooien) worden door hetzelfde team gedaan en ik ben de enige niet-Amerikaan in dat team.

En ik ben die eerste keer in 2014 door St. Louis gehaald om DGT-borden te doen, maar had wel een fotocamera meegenomen. Ik maakte er ook wat foto's, die er verder heel slecht uitzien. (*lacht*) Want dat VS-kampioenschap (met klassieke partijen) duurde best lang. 's Ochtends zocht ik op internet dus uit hoe ik foto's moest bewerken. Ik keek dan naar *tutorials*, en dat probeerde ik dan 's middags tijdens de toernooipartijen uit, zwart-wit foto's bewerken of zo.

Een paar maanden later was ik weer in St. Louis voor de Sinquefield Cup. En daar realiseerde ik me voor de allereerste keer dat mensen mijn foto's best leuk vonden. Mijn foto's kwamen ook ineens op ChessBase te staan, misschien omdat het toen de enige waren die van dat toernooi werden verspreid. 'Wauw!', dacht ik, 'ChessBase.com publiceert mijn foto's. Hoe cool!' Daardoor ging ik meer van die fotografie-handleidingen bekijken en ben ik vrij snel een betere fotograaf geworden.

En die DGT-borden, die zet je op vlak voor het toernooi begint. Je sluit alles aan, je test of alles werkt, het toernooi gaat beginnen. De eerste paar minuten zijn even spannend: komen die zetten goed door? Ja, dat doen ze, oké. Maar daarna heb je in een klassiek toernooi niks meer te doen. Je zit gewoon

naar een scherm te staren en als alle lampjes groen zijn, is alles oké. Kleurt het lampje rood, dan moet je even kijken of er iets mis is, maar die lampjes werden nooit rood. (*lacht*)

Dus had ik nog veel tijd over. Ik had een laptop waarop die DGT-borden aangesloten waren, en een laptop ernaast, waar ik mijn foto's op kon bewerken. En tot op de dag van vandaag combineer ik op toernooien fotografie met DGT-borden.

FOTOGRAFIE

En je neemt je schaakfoto's vooral tijdens de partijen?

Ja, en niet alleen bij het begin ervan. De Spaanse fotograaf David Llada maakt in de eerste vijf minuten van partijen mooie foto's van schakers, daar is hij heel goed in. Maar op zijn foto's kun je niet zien wie het toernooi gewonnen heeft. Ik probeer dat anders. Ik neem ook later in de partij foto's. Op mijn foto's zie je, hoop ik, wél wie het toernooi heeft gewonnen. Die spanning, die ik zelf voel als toeschouwer, tracht ik ook in mijn foto's te brengen.

Jij neemt dus ook foto's wanneer het bord in vuur en vlam staat op zet 40, en Magnus wanhopig naar het plafond kijkt?

Ja, juist dát! Dat vind ik belangrijk, dat ik die emotie bij een schaakspeler kan tonen. Ik merk dat de schaakwebsites ook liever die foto's plaatsen, de foto's van net dat moment waarop hij die blunder maakte. Ik zit die partijen ook te volgen en weet wanneer er een belangrijk moment aankomt. 'Ja, toch maar even naar de speelzaal gaan en gaan kijken wat-ie in deze stelling gaat doen.' En kijken wat voor reacties er zijn. En is er tijdnood in een partij, dan moet ik daarbij zijn.

Ik heb foto's gemaakt van Magnus (*Carlsen, red.*) waar hij helemaal kapot is. Ik heb een foto van Magnus uit 2015 – hij heeft net verloren van Grischuk na een heel lange partij met wit en hij zit achteruit met een

hand over zijn beide ogen, zit zichzelf zo intens te haten en begrijpt even niet waar het nou mis is gegaan. En dan heb je een arbiter die sec die notatieformuliertjes ophaalt ...

Sommige spelers tonen veel emoties, en Magnus is daar zeker bij. Dat wil ik graag in beeld brengen.

Fotografeer je sommige spelers liever dan andere, net omdat ze zo expressief zijn?

Jazeker. Er zijn spelers waar je echt niks aan ziet. Als je een foto maakt van Fabiano Caruana na afloop van zijn partij... Remise, winst, verlies? Je kunt het niet van zijn gezicht aflezen.

Maar Magnus heeft wel die emotie, Kasparov ook. Ik heb Kasparov natuurlijk alleen maar gekend nadat hij zich uit het profschaak had teruggetrokken. Ik ken hem dus alleen maar van die snelschaaktoernooitjes die hij enkele jaren geleden in Saint Louis speelde.

In Saint Louis speelde Kasparov een match tegen Topalov, Fischer Random. Hij heeft net echt geblunderd, haat echt zichzelf. Heel aardige foto's! Maar vervolgens is er gewoon een toeschouwer die vraagt van: 'Oh, mijnheer Kasparov! Mag ik een handtekening van u?' (*schaterlacht*) Ja, dan... Terwijl Kasparov hoofdschuddend door zijn haar zit te strijken. Ja, dan ontploft Kasparov pas echt.

En bij de hedendaagse spelers, Ian Nepomniachtchi is ook wel emotioneel. Zijn WK-match met Magnus wordt wel interessant, omdat ditmaal twee spelers het tegen elkaar opnemen, die qua karakter best wel op elkaar lijken. En ze durven ook beiden emoties te tonen.

Ik was bij een rapid- en blitztoernooi in Parijs. Voor de laatste ronde stond Nepo gedeeld eerste met Maxime Vachier-Lagrave. En hij verloor in de laatste ronde, dus Nepo

was niet happy. Hij liep met de handen op het hoofd te balen door de speelzaal. Ik dacht meteen: dit is echt het moment om foto's te nemen. Na een poos heeft Nepo door dat ik foto's neem. Volgens mij wilde hij iets zeggen of ook niet. Ik blijf dus lekker doorgaan met foto's nemen.

Een week later zag ik Nepo toevallig weer in Amsterdam op een toernooitje. Ik zei hem: 'Als je vindt dat ik te dichtbij kom met mijn foto's, moet je het gewoon tegen me zeggen, hoor.' Waarop Nepo: 'Ja, maar ik zei het ook vorige week in Parijs tegen jou! Ik zei tegen jou: Fuck Off!' (lacht). Tja, ik had het toen niet gehoord.

Zijn er topspelers waar je nog nooit foto's van hebt kunnen nemen?

Nee, ik heb alle topspelers wel gehad. Maar ik heb het afgelopen covidjaar mijn hele digitale fotocollectie geordend. Ik heb veel foto's van schakers achter het schaakbord, maar bijna niks van hun dagelijkse leven. Daar ligt misschien een nieuwe uitdaging voor mij, om daar meer mee te doen.

Er is een enorm mooi fotoboek van Harry Benson, een fotograaf die in de jaren zestig voor een Engelse krant werkte en toen helemaal is doorgebroken als de lijf-fotograaf van de Beatles. In 1971 zeiden ze op de krant tegen Benson: 'Weet je, er is zo'n Amerikaanse schaker, Bobby Fischer. Ga hem maar eens volgen.'

Toen is Benson in 1971 en 1972 de lijf-fotograaf van Bobby Fischer geworden. En er is een verschrikkelijk mooi fotoboek over Fischers match tegen Spassky in 1972 in IJsland. Bobby was ook wat geïsoleerd daar, had niet echt vrienden mee. En hij had wel een goeie klik met die Harry Benson.

Toen zei Harry op een rustdag tegen Fischer: 'Laten we even naar die weide gaan met allemaal paarden.' En toen liet hij Bobby poseren voor een paar foto's met paarden. Op een bepaald moment kwam Fischer in zijn element en lag hij op de grond. Toen kwam zo'n paard naar hem toe, het zocht contact met Bobby. Van dat moment heeft Benson een geweldig mooie foto gemaakt.

Maar er staan ook foto's in dat fotoboek waarop Fischer naar een zwembad gaat en daarna naakt onder de douche staat. Daar heeft Benson ook gewoon foto's van. Ik kan me echt niet voorstellen dat een Magnus, een Nakamura of een Wesley So mij toestaat om dat soort foto's te maken! Echt ongelooflijk wat toen mogelijk was met Fischer voor Harry Benson. Die persoonlijke touch

met schakers, daar moet ik nog echt aan werken.

Zijn er naast Benson nog schaakfotografen die je bewondert?

Er zijn veel goeie schaakfotografen: Alina l'Ami, David Llada... Maar er is die echte nieuwsfotograaf, die tegelijk schaken leuk vindt, Misha Friedman. Die is als correspondent en fotograaf betrokken bij veel zaken in Rusland. Hij is ook bij protesten in Wit-Rusland geweest, is in oorlogssituaties geweest.

Af en toe is die Friedman dus bij een schaaktoernooi. Er was een vrouwen-WK in Lviv, dé schaakhoofdstad van Oekraïne. Maria Muzychuk en Hou Yifan uit China speelden een WK-match. Geweldige foto-serie die Misha Friedman daar heeft gemaakt! Hij toont op zijn foto's op een heel mooie manier een soort van *behind the scenes*. Hoe Friedman de sfeer van die WK-match weet vast te leggen, het kleine of kneuterige van zo'n toernooi! Het is een klein zaaltje, en er is een koffievrouw, er is de persvoorlichter die borstvoeding geeft aan een pasgeboren kind, de Chinese delegatie die bij elkaar zit... Dat heeft Friedman allemaal zo mooi in beeld gebracht. Hij en Benson, vind ik, hebben echt iets speciaals gedaan qua schaakfotografie. Ik zit nog lang niet op dat niveau.

Maar eigenlijk doe je veel meer dan fotografie en DGT-borden.

Ik ben een manusje-van-alles. Elke job bij een schaaktoernooi zou ik kunnen vervullen: fotografie, losse video's maken, interviews met spelers, producent van live commentaar, DGT-borden. Ik heb vroeger toernooien georganiseerd en over schaak geschreven. Ik weet niet of je veel meer taken hebt bij een schaaktoernooi. Kabels vastplakken onder tafels, ik heb het allemaal gedaan. (lacht)

Harry Benson:
<https://worldchesshof.org/exhibit/bobby-fischer-icon-among-icons-photographs-harry-benson-cbe>

Misha Friedman:
<https://qz.com/640267/photos-the-silent-drama-of-the-womens-world-chess-championship/>

Voor foto's van Lennart Ootes zelf:
chessphotoshop.com

Lennart Ootes (Foto: David Llada)

VOORLOPER

Jeugdkatern Schaakmagazine

In deze
Voorloper:

Rustig worden

Speelt Italiaans

Vrolijk

Stappen-
oefeningen

Titel

Schaaktrainer
worden

"dan kon ik niet eens wat eten."

Chenwu Zhu

Kort geleden werd hij twaalf. In mei snoepte hij heel verrassend de online D-titel af van Ansh Jakhari, de Voorloper van februari! Onze nieuwe Voorloper bleef op 14 mei heel koel en heel oplettend in de superspannende laatste ronde en won zo zijn eerste titel. Een portret van...

Chenwu is een heel beweeglijke jongen. Toen hij zeven was vonden zijn ouders dat hij wat rustiger moest worden en dus meldden ze hem aan bij Schaakclub Hoofddorp. Daar leerde hij ook om te gaan met verliezen. Maar er is één probleem: hij verliest heel weinig!

Hij leerde de regels van Johan Baars, een ouder lid van de club die helaas in februari is overleden. Schaken past goed bij Chenwu, hij heeft er meer geduld van gekregen. Voor toernooien was hij vroeger altijd heel nerveus, "dan kon ik niet eens wat eten." Nu speelt hij veel online maar het liefst zou hij snel weer achter het bord zitten. "Openingen uit mijn hoofd leren doe ik met het bord erbij, dan onthoud je de zetten beter. Ik speel graag Italiaans met wit, en ook 1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 met zwart. Dat zijn snelle openingen. Vroeger begon ik met slome zetjes als a2-a3 en h2-h3, dat doe ik nu alleen nog af en toe."

In zijn eerste Grand Prix-toernooi kreeg Chenwu een beginrating van 100 in groep 12 en hij won al zijn zeven partijen. Hij kreeg er 142 punten bij, maar bij het volgende toernooi schreef de organisatie per

ongeluk 742 punten op. Toch was dat niet zo gek, want deze keer werd hij tweede!

Later trainde hij bij Hoofddorp met jeugdleider John van Santen en ook met de clubkampioen, Ben de Leur. Hij speelt wel eens tegen volwassenen en wint dan soms. Hij is ook bij de grotere club Het Witte Paard in Haarlem gegaan om sterkere tegenstanders te krijgen, maar toen kwam corona.

Op woensdagen traint hij, net als veel andere Nederlandse talenten van Chinese afkomst, met Zhaoqin Peng, die vaak Nederlands dameskampioene is geweest. "Mijn ouders praten Chinees met haar, en ik soms ook, als ik iets niet begrijp in het Nederlands." Peng kan streng zijn, maar dat vindt Chenwu wel gepast, "anders krijg je niet genoeg motivatie." Ze geeft hem Stappenoefeningen en laat hem partijen van grootmeesters zien, soms van wel honderd jaar geleden: "Toen konden ze ook al goed schaken."

Peng vindt Chenwu een vrolijke jongen die zich goed concentreert op het schaken: "Hij werkt er hard voor, en krijgt vaak moeilijke stellin-

gen, maar die speelt hij goed. Hij is heel snel en praktisch. Dit jaar is hij een stuk sterker geworden."

Bij het NKE in 2019, waar hij Peng ontmoette, werd Chenwu achtste, bij het NKD in 2020 derde. Voor het afgelopen online NK, op 13 en 14 mei, hoopte hij bij de hoogste drie te eindigen. Van zijn eerste acht partijen won hij er zeven. Met de favoriet Ansh Jakhari, die bijna 300 Elo-punten meer had, maakte hij in de vierde ronde remise. Toen kwam de slotronde. Ansh verloor van de 10-jarige Oscar Zecha. Chenwu had die partij in de gaten gehouden en vond dat Oscar een heel mooi offer had gepleegd. Zijn eigen tegenstander, Matei Govoreanu, offerde ook een toren! Maar Chenwu verdedigde goed en toen hij een beetje beter stond bood hij remise aan. Matei nam het aan en zo won Chenwu de nationale titel.

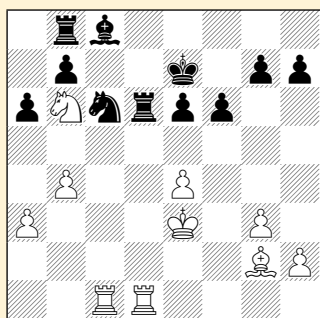
Chenwu wil graag zijn beroep maken van schaken. 'Iedereen wil natuurlijk wereldkampioen worden. Dat is dus erg moeilijk. Maar als je een titel krijgt kun je schaaktrainer worden, dat is ook leuk.'

Geboortedatum: 14 juni 2009
 Uit: Hoofddorp
 School: obs De Zilvermeeuw, gaat naar Atheneum College Hageveld in Heemstede
 Leukste schoolvak: gym, ik houd van beweging
 Hobby's: origami
 Schaken geleerd van: trainer op de club
 Club: Schaakclub Hoofddorp en Het Witte Paard (Haarlem)
 Wat wil je worden: schaaktrainer
 Liefelingseten: echt Chinees eten

Partijen van Chenwu

Oscar Zecha – Chenwu NK C Online 2021 (1)

Na de opening heeft Chenwu een pionnetje gesnoept en Oscar heeft wat vervelende druk opgebouwd.
24.h4
 Een heel slimme truc was 24.Txd6 Kxd6 25.e5+!

Zwart kan niet met het paard nemen omdat de loper op c8 hangt. Nog erger is 25...Kxe5 26. Lxc6 bxc6 27.Txc6 en nu gaat 27... Lb7 niet vanwege 28.Pd7+ Kd5 29.Tc5+ en 30.Pxb8, dus zwart moet de kwaliteit geven. Na 25... fxe5 26.Pc4+ Ke7 27.Lxc6 bxc6 28. Pxe5 staat wit heel goed, dus zwart moet 25...Kc7! spelen: 26.Pa4 fxe5 27.Tf1! en wit heeft prachtig spel voor de dubbele minuspion. Zwart kan dan het beste het materiaal teruggeven om te proberen los te komen. Na de tekstzet stuurt Chenwu heel zeker af op een gewonnen eindspel:

24...e5!
 Dit geeft wel het veld d5 aan het witte paard, maar zwart staat heel stevig en krijgt bovendien zelf het veld d4 voor zijn paard.
25.Pd5+ Kf7 26.h5 Lg4
 Beide lopers waren eigenlijk

slecht, en stukkenruil brengt zwart dicht bij de winst.

27.Lf3 Lxf3 28.Kxf3 Tbd8 29. h6 g6 30.g4 T8d7 31.Tf1 Pd4+ 32.Ke3 Pc6 33.Tf2 Pe7!

Nu komt Chenwu op het goede idee: ook de paarden ruilen. De overgebleven witte pionnen zijn moeilijker te verdedigen dan de zwarte.

34.Tcf1 Pxd5+ 35.exd5 Ke7 36.a4?!

Oscar wil niet stil blijven zitten, maar nu kan Chenwu met zijn actiefste toren (de achterste!) op pionnenjacht gaan.

36...Tc7 37.a5 Tc4 38.g5 f5 39. Kd3 Txb4 40.Kc3 Tb5 41.Te1 Tdx5 42.Tfe2 e4

En zwart won zonder problemen.

Kobe Smeets – Chenwu NK C Online 2021 (3)

1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lb5 a6 4.La4 Pf6 5.0-0 b5 6.Lb3 Lc5 7.c3 d6 8.d4 exd4 9.cxd4 Lb6 10.Te1 Lg4 11.Ld5 Pxd5 12.exd5+ Pe7 13.a4 0-0?! 14.axb5 axb5?

14...Pxd5 15.bxa6 was niet zo duidelijk. Het beste was misschien 14...Pg6 met wat sneaky dreigingen op de koningsvleugel.

15.Txa8 Dxa8 16.Txe7

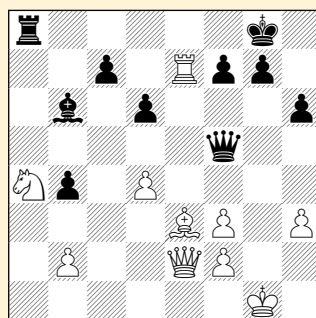
Even te snel alles teruggepakt! Zwart heeft echter nog wel kansen via het centrum en de lastige penning van het f3-paard.

16...Dxd5 17.Le3 Ta8 18.Pc3 Df5 19.h3 Lh5 20.De2

Kobe durft 20.g4 niet aan, maar dat had hier best gekund omdat zijn paarden zo sterk zijn: 20... Dg6 21.Pg5! of 20...Df6 21.Pd5. **20...b4 21.Pa4**

Die kan natuurlijk niet genomen worden wegens mat op e8.

21...Lxf3 22.gxf3 h6

Een sluw valletje. Nu dreigt zwart het paard wel te nemen, dus:

23.Pxb6??

Hij moest 23.b3 spelen.

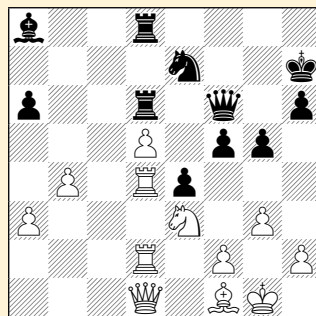
23...Ta1+ 24.Kh2 Dg6

En deze matdreiging kost wit een doos vol materiaal.

25.Lg5 Dxc5 26.Te8+ Kh7 27.De4+ f5

En Kobe gaf op. Na 28.De1 Txe1+ 29.Txe1 gaat het arme paard er alsnog af.

Chenwu – Oscar Klaren NK C Online 2021 (8)

Dit was een spannende partij. Oscar heeft een pion geofferd om

door te kunnen stoten in het centrum, en nu ziet hij een mooi veld voor zijn paard:

34...Pc6! 35.Tc4 Pe5 36.Tc7+ T6d7?!

Ook hier is het zo dat stukkenruil de speler helpt die meer materiaal heeft. 36...Kh8 was beter.

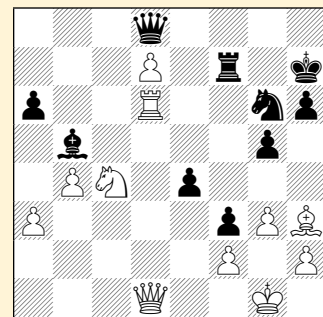
37.Txd7+ Txd7 38.Le2?!

Handiger was 38.Lg2. Dat dekt ook veld f3 maar verhindert daarnaast 38...f4 omdat de pion op e4 hangt.

38...f4 39.Pc4 f3

Zwart zal het moeten hebben van de andere doorbraak: 39...e3 40. fxe3 Pxc4 41.Lxc4 fxe3, maar hier redt wit zich met 42.Te2 en 43. Dd3+. Daarom was het beter om eerst heel cool 39...Kg7! te spelen, want wit dreigt voorlopig niets, en paardruil maakt de doorbraak ...e4-e3 alleen maar gevaarlijker.

40.Lf1 Pg6 41.d6 Dd8 42.Lh3 Tf7 43.d7 Lc6 44.Td6 Lb5

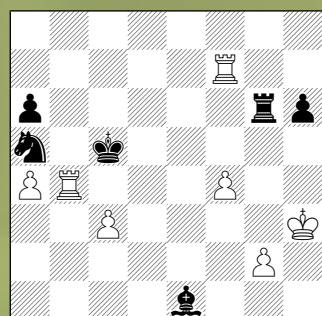
Zwarts enige kans is om het witte paard te dwingen de dekking van e3 op te geven, maar nu gaat Chenwu zelf in de aanval!

45.Dd5 Tg7 46.Lf5 Lxc4 47. Dxc4 h5 48.Txc6! Txc6 49. Df7+ Kh8 50.Lxc6 1-0

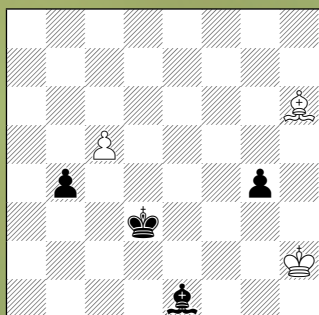
Eindspelröntgen

Pascal Losekoot

Zwart gaf op na **45.Tf5+**. Immers, op **45...Kc6** verliest zwart het achterliggende paard: **46.Txa5**. Maar dan heeft zwart toch **46...Lxc3?** Jawel, maar een nieuwe röntgenaanval beslist: **47.Txa6+!**

Ook in eindspelstudies komt dit veelvuldig voor. Een pareltje is die van de gebroeders Platov, bedacht in 1906, met een erg verrassend slot! Pak er een bord bij en speel mee.

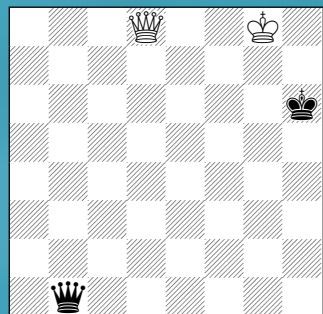

Bij een röntgenaanval kijk je door een waardevol stuk heen, om het stuk erachter te veroveren. In het eindspel komt dit motief, omdat het bord dan leger is, vaak voor, zoals ook in het eerste voorbeeld uit de partij Kasparov-Polugaevsky, 1978.

Het draait om de vrije c- en b-pion. Wit begint te rennen: **1.c6 b3 2.c7**. Als zwart nu **2...b2** speelt, volgt eenvoudig **3.c8D b1D 4.Df5+**, de röntgen. Daarom speelt zwart **2...Lg3+ 3.Kxg3 b2**. Wat is nu het verschil? Nou, na **4.c8D b1D 5.Df5+ Ke2 6.Dxb1** is het pat! En het eindspel na **6.Dxg4 + Ke1** is eveneens remise. Wat dan wel? **4.c8L!!** is de oplossing! Wat een zet! Nog steeds dreigt er een röntgen op f5, en **4...Ke4 5.Kxg4** verandert daar niets aan. Het eindspel met twee lopers is gewonnen.

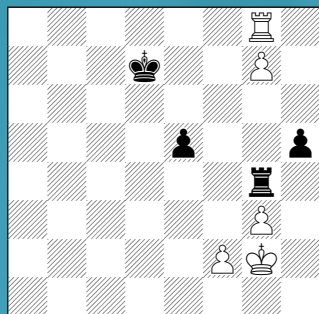
Opgaven

Opgave 1: Wit aan zet

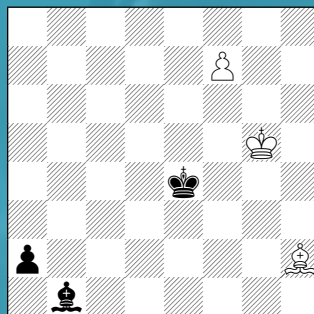
De zwarte dame staat niet zo veilig als het lijkt.

Opgave 2: Wit aan zet

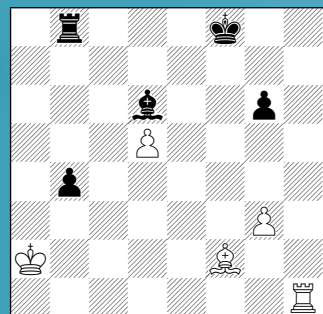

Hoe wint wit de partij?

Opgave 3: Wit aan zet

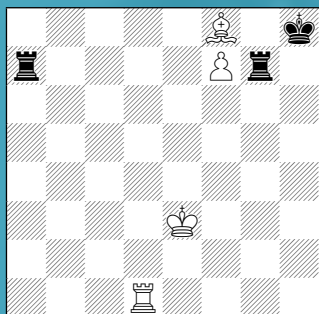

Opgave 4: Wit aan zet

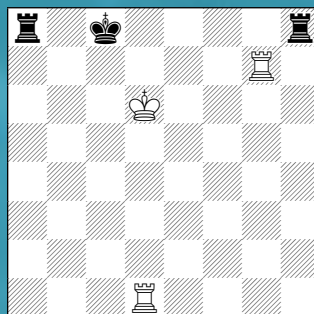

Hoe bereikt wit een gewonnen stelling?

Opgave 5: Wit aan zet

Opgave 6: Wit aan zet

De toren op h8 is uiteindelijk het haasje!

ESV Eindhoven wint Meesterklasse E

In de finale van de Meesterklasse tot en met 10 jaar won ESV Eindhoven alle wedstrijden! Het team bestaande uit Kevin Wang Ze, Sascha Kurt, Boyd Leenen en Freek Thijssen werd dan ook met ruime voorsprong E-kampioen. Zilver was er voor het team van Zukertort Amstelveen, en derde werd het team van Klim-Op uit Capelle aan de IJssel. De partijen werden via Tornado gespeeld. De volledige eindstand staat hier [Netstand3 - KNSB](#)

ZOTTE ZETTEN

Arno Bosch

Jeroen Bosch

Na 13 ronden in het Kandidaten-toernooi was de uitdager van Magnus Carlsen bekend. Die 14e ronde 'om spek en bonen' moest natuurlijk nog wel gespeeld worden. Nepo had daarin zwart tegen Ding Liren die net in vorm raakte tegen het einde van het toernooi. De Chinees won een scherpe Benoni stelling. Speelt u mee?

Ding - Nepomniachtchi Jekaterinburg (14) 2021 1.d4 Pf6 2.c4 g6 3.f3

Deze zet is gericht tegen het Grunfeld-Indisch. Tegelijkertijd geeft wit te kennen het Konings-Indisch te willen bestrijden met de Saemisch Variant. Eerder in het toernooi speelde Ding 3.h4!?. Na 3...Lg7 4.Pc3 c5 5.d5 d6 6.e4 e6 7.Le2 exd5 8.exd5 Pbd7 9.Pf3 Pg4 10.h5 De7 11.Lg5 Lxc3+ 12.bxc3 f6 13.Ld2 g5 14.0-0 Pge5 en nu het

fraaie stukoffer 15.Pd4! cxd4 16.cxd4 0-0 (16...Pf7 17.Te1 met prachtige compensatie.) 17.dxe5 fxe5 en wit had groot voordeel in Ding-Vachier-Lagrave, Jekaterinburg (9) 2021.

3...e6

Zwart kan wel degelijk kiezen voor 3...d5 in Grunfeld-stijl, na 3...d5 4.cxd5 Pxd5 5.e4 Pb6 6.Pc3 Lg7 7.Le3 0-0 8.Dd2 Pc6 9.0-0-0 onstaat een scherpe stelling die al honderden keren gespeeld is. Ding versloeg met deze variant in 2020 Nepomniachtchi in een online vluggertje.

4.e4 c5 5.d5 d6 6.Ld3!?

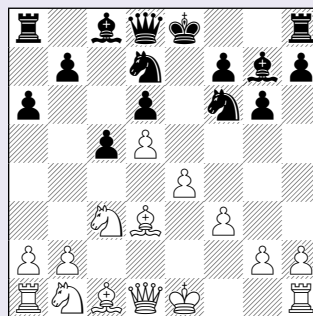
Dit wordt eigenlijk nooit gespeeld. Meestal speelt wit 'gewoon' 6.Pc3 Lg7 zoals Ding al drie keer eerder deed tegen de Rus. Dan ontstaat een normale Benoni stelling. Wit kan er ook, net als in de partij, voor kiezen om het koningspaard op c3 te zetten met 6.Pe2 Lg7 7.Pec3.

6...Lg7 7.Pe2 exd5 8.cxd5 Pbd7 9.Pec3

De Chinese grootmeester heeft

zijn koningspaard op c3 gezet. Het idee hierachter is dat het damepaard nu snel naar c4 kan worden gemanoeuvreerd (via d2 of a3). In de hoofdvariant met Pb1-c3 en Pg1-e2 komt het koningspaard meestal op g3 terecht waar het niet altijd even doelmatig staat (en vaak wordt verjaagd met ...h7-h5-h4).

9...a6

We zitten in een scherpe Benoni-stelling waarin de prijs van iedere zet vaak hoog is. Kunt u net als Ding de uitdager van Magnus Carlsen bedwingen?

De Lezer heeft Wit

Oplossingen pagina 35

10.a4	3	Ph5
11.0-0	2	Ld4+
12.Kh1	1	Pe5
13.Pe2	5	Dh4
14.Pxd4	6	Pxd3
15.Dxd3	2	Pg3+
16.Kg1	1	Pxf1
17.Pc2	6	Pxh2
18.De3	6	0-0
19.Dg5	5	Pxf3+
20.gxf3	1	Dh3
21.Lf4	4	Dxf3
22.Pd2	4	f6
23.Dxg6+	3	hxg6
24.Pxf3	1	en wit won
Totaal	50	

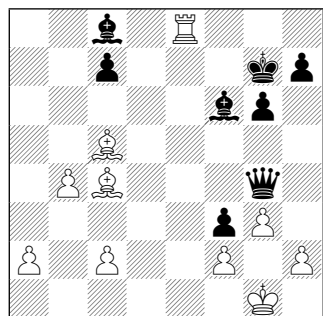
Combineren

Karel van der Weide

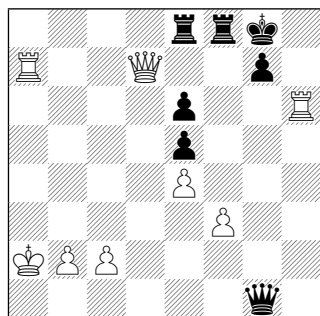
Schakend Nederland leefde een week lang intens mee met Anish Giri. Hij maakte een goede kans om in het Kandidatentoernooi van Jekaterinburg de uitda-

ger te worden van Magnus Carlsen. Een dramatische partij tegen Alexander Grischuk boorde echter alle hoop de grond in. Nu gaat lan

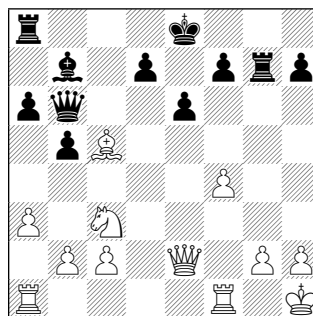
Nepomniachtchi tegen Carlsen spelen om het wereldkampioenschap. Acht combinaties van Anish.

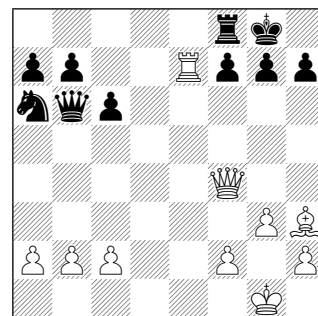
1.Wit is aan zet

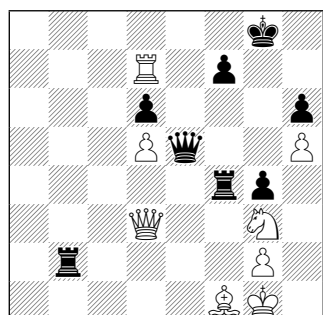
2.Zwart is aan zet

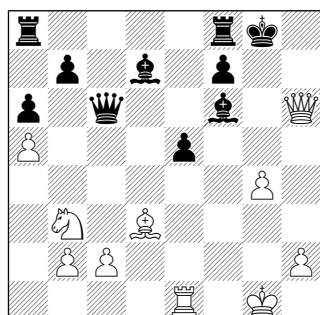
3.Zwart is aan zet

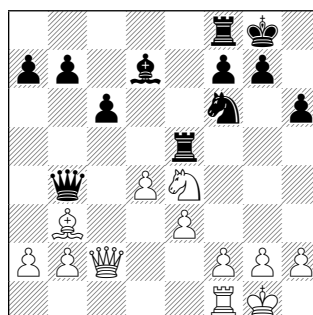
4.Wit is aan zet

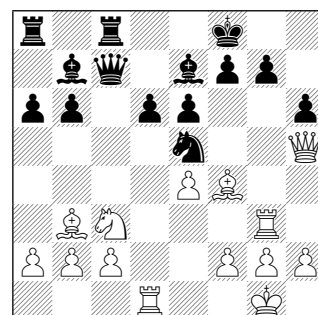
5.Zwart is aan zet

6.Zwart is aan zet

7.Wit is aan zet

8.Wit is aan zet

Oplossingen pagina 36

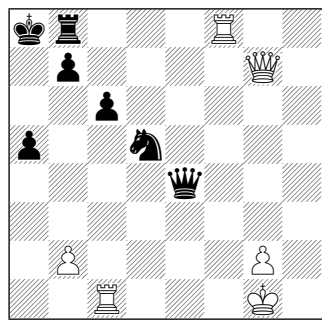

Veelvuldige Nederlandse Kampioenen: Anish Giri

Het verhaal zal voor de meeste lezers inmiddels bekend zijn. In 2008 verhuist Anish Giri met zijn familie naar Rijswijk. Zijn vader heeft in Nederland een nieuwe baan gekregen en dat zal aanzienlijke invloed hebben op de schaakgeschiedenis van ons land!

Anish heeft bij aankomst in Nederland een rating van rond de 2350 maar maakt nog voor zijn 15e verjaardag drie grootmeesternormen. Kort daarna volgt zijn debuut op het Nederlands Kampioenschap. In het toernooi van 2009 ontbreken de meeste toppers maar desondanks is het een sensatie dat Giri de titel pakt. Een aantal voorbeelden van zijn slagvaardigheid dit toernooi:

Giri-Cuijpers NK Haaksbergen (5) 2009

Anish heeft een kwaliteit buit gemaakt en de koning op a8

blijkt niet heel erg veilig te staan. Hij maakt het instructief uit.

39.Ta1 a4

Trapt in de val! Zwart kan nog taai doormodderen met 39... De3+ 40.Kh1 Dc5 al is deze stelling natuurlijk technisch gewonnen.

40.De5!

Direct beslissend. De dame op e4 is overbelast.

1-0

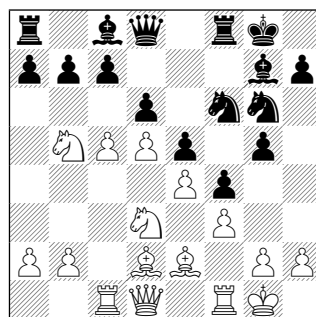
Al vroeg in zijn carrière schuwt Giri de theoretische discussie niet. Anish is een liefhebber van de openingsvoorbereiding en volgt daarmee de Nederlandse traditie van Euwe en Timman. De volgende partij tegen Friso Nijboer is een goed voorbeeld.

Giri-Nijboer NK Haaksbergen (7) 2009

1.d4 Pf6 2.c4 g6 3.Pc3 Lg7 4.e4 d6 5.Pf3 0-0 6.Le2 e5 7.0-0 Pc6 8.d5 Pe7 9.Pe1 Pd7 10.Pd3 f5 11.Ld2 Pf6 12.f3 f4 13.c5 g5 14.Tc1 Pg6 15.Pb5

NK 2011 (Foto: Frans Peeters)

Nijboer heeft zich van het Konings-Indisch bediend waarop Anish een van de scherpste bestrijdingswijzen op het bord heeft getoverd. Een theoretische verhandeling zou te ver voeren, maar tegenwoordig speelt met hier 15...Tf7. Na 16.La5 b6 17.cxd6 cxd6 18.Le1 a6 19.Pc3 a5!? zou de stelling voor zwart OK moeten zijn, aldus de laatste partijen in het correspondentieschaak. Nu zwart het paard van b5 verdrongen heeft en Pd3-b4 verhinderd, kan het standaard plan ...Lg7-f8, ...Tf7-g7 en ...g5-g4 worden uitgevoerd.

15...a6 16.cxd6

Een stukoffer, dat zwart moet accepteren, anders volgt Pb5-c7.

16...axb5 17.dxc7 Dd7 18.Lb4 18.Db3 komt hier zeker ook in aanmerking. Het idee is om eenvoudig Pd3-f2 te spelen (en zodoende ...g5-g4 te stoppen) en daarna met de loper op b5 te slaan.

18...g4

Friso gooit, gewoontegetrouw,

nog wat extra olie op het vuur. Toch is het 'normale' 18...Tf7 beter, met het idee om zo snel mogelijk met ...Lf8 te vervolgen.

19.Pc5

Te direct. 19.Lxf8 Lxf8 zou zwart in de kaart spelen. De loper gaat naar d6 waarna de stelling op damevleugel ideaal gestut is. Zwart kan dan zorgeloos op de koningsvleugel opereren. 19.d6! is echter sterker. Wit heeft hier geweldige positionele compensatie voor het stuk en de dreiging is Pd3-c5.

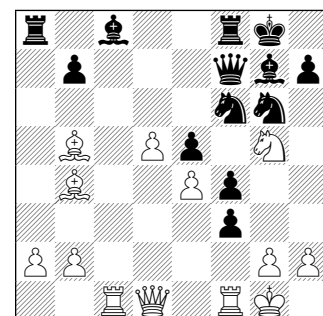
19...Dxc7 20.Pe6 Df7

Het verkeerde veld. Zwart staat vermoedelijk al beter na 20...Db6+ 21.Lc5 Da5. Op f8 slaan brengt wit niet veel.

21.Lxb5!

De weerlegging van de vorige zet. 21.Tc7 is ook mogelijk, maar de stelling na 21...Lxe6 22.Txf7 Lxf7 23.Lxf8 Lxf8 laat zich niet zo makkelijk taxeren. Zwart heeft drie stukken voor de dame en in een praktische partij zijn alle drie de resultaten mogelijk.

21...gxf3 22.Pg5!

Nederlandse kampioenen in 2015 Anish Giri en Anne Haast (Foto: Frans Peeters)

De eerste, maar niet de laatste keer dat we een dame opgesloten zien worden dit artikel.

22...fxg2 23.Tf2 Lg4 24.Db3 Tfc8 25.Tfc2 Txc2 26.Txc2 Ph4 27.Pxf7 Kxf7

Na deze damewinst kwam de winst niet meer in gevaar.

28.Tc7+ Kg6 29.h3 f3 30.Le1 Lh6 31.Lxh4 Txa2 32.Dxa2 Le3+ 33.Lf2 Lxf2+ 34.Kxf2 Pxe4+ 35.Kg1 Pg5

De laatste stuip trekking. Uiteraard moet 36.hxg4 Ph3+! nu vermeden worden.

36.Ld3+ Kf6 37.Txh7!

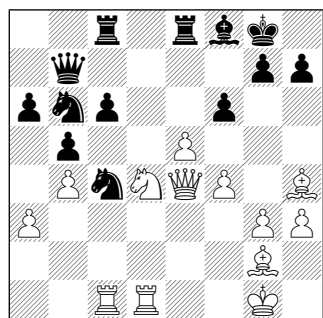
Wel zo makkelijk. h3 is nu gedekt en dus geeft zwart op.

1-0

Kort na dit toernooi volgt ook de internationale doorbraak wanneer Anish in Wijk aan Zee de B-groep op zijn naam schrijft. Zijn rating stijgt gestaag mee; in de twee jaar tijd die Anish nu in Nederland is, van 2344 naar 2642!

In 2010 gaat de NK-titel naar Loek van Wely, maar in 2011 pakt Giri de draad weer op. Een voorbeeld uit dat toernooi:

Giri-l'Ami NK Boxtel (2) 2011

Na aanvankelijk volledig over gespeeld te zijn geweest in de opening, is de stelling nu weer alleszins dragelijk. Het meest voor de hand ligt 35...fxe5, om na 36. Pxc6 met 36...Pd6! verder te gaan. Ik besloot tot iets heel anders.

35...g5

Een veel te overmoedige zet waar ik al snel spijt van zal krijgen.

36.fxg5 Txe5 37.Df4 fxg5 38.Lxg5 Pd5 39.Dg4

Wat een verschil met de stelling voor zet 35. Niet alleen dreigt er een aftrekschaak met de loper,

zwart moet ook rekening houden met Pxc6!

39...h5

Paniek!

40.Dxh5 Pde3 41.Pf3 c5 42.Dg6+ Lg7

Het lijkt wellicht alsof zwart nog in de partij is, maar de volgende zet maakt aan die illusie spoedig een einde.

43.Txc4! bxc4 44.Lxe3 Txe3 45.Pe5

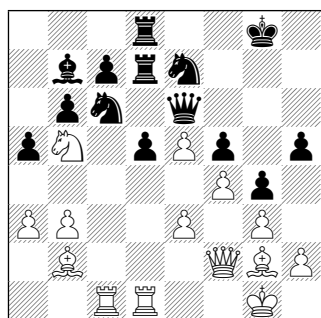
Een fraai plaatje. Alle witte stukken zwermen richting te koning op g8. Lg2-d5 is een enorme dreiging en het is dan ook een goed moment om op te geven.

1-0

Het NK van 2011 zal Anish' meest overtuigende NK-titel worden tot nu toe. Hij maakt 7,5 uit 9 en laat daarmee het veld op 2 punten achterstand. Eerder dat jaar haalt hij alle krantenpagina's als hij in zijn debuut in het hoofdtoernooi van Wijk aan Zee wint van Magnus Carlsen.

Anish passeert de magische 2700-grens in deze periode, en in 2012 domineert hij wederom het NK. Slechts twee remises staat hij af, en met 6 uit 7 is de titel wederom een feit. Al in de eerste ronde slaat hij een grote slag door grote concurrent Ivan Sokolov te verslaan.

Giri-Sokolov NK Amsterdam (1) 2012

NK 2011 Anish-Erwin (Foto: Frans Peeters)

NK 2012 Anish Giri (Foto: Frans Peeters)

Positioneel is zwart er niet al te best aan toe. De volgende zet probeert op rigoureuze wijze de trend van de partij te veranderen, maar pakt averechts uit!

26...d4 27.exd4 Dxb3

Mist waarschijnlijk wit's volgende zet. Taaier is 27...Pd5, waarna 28.Lxd5 Dxd5 29.Pc3 Dxb3 30.d5 Pe7 31.e6 Td6 32.Pe4! heel erg sterk lijkt. Op 32...fxe4 volgt immers 33.Dd4! en wit wint op de lange diagonaal. Sterker is echter het kwaliteitsoffer 32...Txd5! 33.Pf6+ Kf8 34.Pxd5 Txd5 met een volstrekt onduidelijke stelling. Zwart heeft geweldige compensatie over de witte velden. Wit doet er daarom beter aan kalmpjes 28.Td2 te spelen, om op verdubbeling op de c-lijn aan te sturen. Zwart kan dan niet 28...Pce7 spelen vanwege 29. Pxc7! met pionwinst.

28.Dc2!

Eenvoudig te missen! Het eindspel is na dameruik heel erg slecht voor zwart, maar hangt er geen paard op b5?

28...Dxb5 29.Lf1!

De dame heeft geen velden meer, omdat op 29...Dd5, 30.Lc4 volgt.

29...Dxf1+

Een poging de dame te bevrijden met 29...Pb4 brengt zwart enkel in grotere problemen na 30.axb4 Dxb4 31.Lc3 Da3 32.Ta1 waarna de dame wederom opgesloten is.

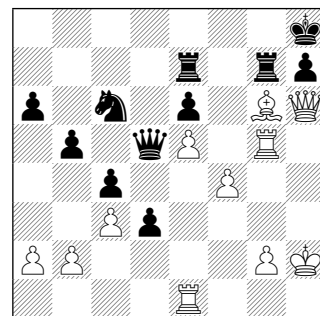
30.Txf1

De rest is niet moeilijk meer, zwart heeft nog wat controle over de witte velden maar van een vesting kan geen sprake zijn. **30...Td5 31.Tfe1 Kh7 32.e6 Kg6 33.a4 h4 34.gxh4 Th8 35.Df2 Th7 36.Te3 Td6 37.h3 Pd5 38.Tg3 Txe6 39.hxg4 Te4 40.gxf5+ Kf7 41.Dg2** Zwart geeft op.

1-0

Nu Anish tot de wereldtop gaat behoren stromen de toernooiuitnodigingen binnen. Dat maakt het lastiger om nog jaarlijks het NK te spelen. Zijn laatste NK deelname dateert alweer van 2015, en ook toen ging de titel weer terug naar Rijswijk.

Giri-Pruijssers NK Amsterdam (2) 2015

Een scherpe stelling waarin Pruijssers een enorme vrijpion op d3 heeft maar wit het initiatief op de koningsvleugel. Wat weegt zwaarder?

34.Te3!

Het is essentieel om een extra toren in de aanval te betrekken.

34...d2 35.Teg3

De stelling die Anish voor ogen heeft gehad. Zwart kan nu niet 35...d1D spelen, want dan volgt 36.Lxh7! met mataanval.

35...Dd8

Met slechts seconden op de klok brengt Roeland de dame terug. Nu is de dreiging van Lxh7 gestopt, maar daarmee is de aanval niet voorbij.

36.Lc2

Een natuurlijke zet, maar desondanks een grote slordigheid. Wit kan sterker spelen met zowel 36.Lh5 maar vooral het fraaie 36.Le8! Die laatste wint op slag omdat 36...Txg5 37.Df8+ einde verhaal is.

36...Df8

Tijdnoed! Met 36...Txg5 37.Txg5 Tf7! was zwart helemaal in de partij gebleven.

37.Txg7 Txg7 38.Txg7 Dxg7 39.Dxe6

Nu valt het allemaal snel in duigen.

39...Pe7 40.Dd6 h5 41.Dxd2 Dg4 42.f5 Pd5 43.f6

Zwart geeft op.

1-0

Hoe het jeugdschaak een kerntaak van de KNSB werd

Wie zich het Nederlandse schaak in de eerste helft van de twintigste eeuw voor ogen haalt denkt gauw aan middelbare of oudere heren. Toch is dat niet helemaal terecht. Denk alleen al aan Max Euwe. De latere wereldkampioen maakte in 1919 op achttienjarige leeftijd zijn debuut in het Nederlands kampioenschap en twee jaar later was hij kampioen. Ook andere spelers hadden laten zien dat je op jonge leeftijd al heel goed kunt schaken.

Toch vormden de jonge schakers, jeugdschakers zouden we nu zeggen, een kleine minderheid. Tegenwoordig is dat anders. Jeugd- en schoolschakers, jongens en meisjes maken een kleine veertig procent van het ledenbestand uit. Hoe is die reusachtige verandering tot stand gekomen? Wanneer kwam de schaakbond er achter dat de leuze 'wie de jeugd heeft, heeft de toekomst' ook voor deze denksport geldt?

Een stichting en oom Jan

De jaren dertig van de twintigste eeuw zijn heel belangrijk geweest voor het Nederlandse schaken. Door de successen van Max Euwe raakte Nederland in een schaakroes. Het schaken werd populair, ook bij de jeugd. In de zomer van 1935, het jaar van Euwes wereldtitel, werd er een *Comité voor Schaken op School* opgericht en later dat jaar volgde er een *Stichting tot het bevorderen van het Schaken onder de schooljeugd in Nederland*. In het bestuur zaten niet de minsten: Euwe zelf, de voorzitters van de FIDE en de schaakbond, een inspecteur van het lager onderwijs en flink wat regionale bestuurders. Het was geen activiteit van de bond, maar wel een met medeweten en instemming. Bovendien, niet onbelangrijk, verscheen in datzelfde jaar het iconische leerboek *Oom Jan leert zijn neefje schaken*. Tot tien jaar geleden was het nog verkrijgbaar.

Die stichting had het begin van iets moois kunnen zijn. Aan de kerstwedstrijd van 1938 deden zo'n duizend jeugdspelers mee. De oorlog gooide echter roet in het eten. Na 1945 kon men opnieuw beginnen. Daar hoefde je niet lang op te wachten. Al in het tweede nummer van het bondsblad dat na de oorlog verscheen was een oproep te lezen van de bekende schaakjournalist en -promotor W.A.T. Schelfhout. Hij riep op om verder te gaan waar men gebleven was en een jeugdabbonnement voor het bondsblad in het leven te roepen. "Een algemeene regeling zou (...) dit aankweeken van jeugdige zeloten bevorderen."

dige zeloten bevorderen."

Die oproep was niet aan dovemansoren gericht en een paar maanden later had het bondsbestuur een *Landelijke Commissie voor het Jeugdschaak* ingesteld, die via een vragenlijst die met het bondsblad werd meegestuurd een onderzoek begon naar de wensen en mogelijkheden. Je zou dit als de start van het jeugdschaakbeleid in Nederland kunnen zien. Een moeizame start overigens. Zo werd in de bondsraad van 1950 geconstateerd dat de commissie "niet op grootse resultaten kan wijzen". Daarvoor moest er gewacht worden tot 1955 toen met Harry de Graaf het eerste bestuurslid werd benoemd dat specifiek werd belast met het jeugdschaak.

Eerste jeugdkampioen

Toch gebeurde er in die tussentijd wel iets. In 1951 werd het eerste jeugdkampioenschap georganiseerd, tegelijk met de bondswedstrijden. W.J. Geus uit Den Helder werd de eerste Nederlandse jeugdkampioen. Het zou overigens nog 25 jaar duren voor het eerste meisjeskampioenschap plaatsvond. In hetzelfde jaar verscheen van de hand van Eggink en Euwe een boekje met dezelfde naam als een leerboek dat later geschiedenis zou schrijven: *Jeugdschaak*. In de inleiding stond: "Dit boek is bestemd voor jeugdige schakers, die, alvorens de moeilijke studie van openingen en partijanalyses aan te vangen, goed zullen doen, zich inzicht te verschaffen in partijstellingen, eerst eenvoudige, later meer ingewikkelde." Daaruit kan je afleiden dat het eigenlijk meer een alge-

meen leerboek was, dan een specifiek op de jeugd gericht werk zoals zijn latere naamgenoot. Boeken om de spelregels te leren waren er toen trouwens voldoende.

De KNSB was niet betrokken bij dat boek. Dat was de bond wel bij de uitgave van *Schoolschaak*, geschreven door M. Bijpost die zowel inspecteur van het lager onderwijs was als schaker. Hier werd voor het eerst aandacht besteed aan de methodische en didactische kant van het geven van schaakles.

Doordringen in het onderwijs

Met de komst van De Graaf als bestuurslid jeugdschaak ging er een andere wind waaien. Plotseling verschenen er regelmatig oproepen in het bondsblad, werden de regionale jeugdleiders bij elkaar geroepen en

Cor van Wijgerden (rechts) bij de overdracht van de Euwe ring aan Eddy Sibbing (Foto: Bas Beekhuizen)

werden er dus ervaringen uitgewisseld. Concreet gebeurde er ook iets. In 1956 werd in de week na Pasen in Den Haag de eerste jeugdschaakweek georganiseerd. Wegens groot succes werd die week later uitgebreid naar drie locaties. Uw auteur behaalde tijdens de jeugdschaakweek van 1965 al vroeg het grootste succes in zijn schaakcarrière door met het jeugdteam van de Noordelijke Schaakbond, aan het eerste bord, het Nederlands kampioenschap voor jeugdschaakteams te winnen. Een rode draad in de ontwikkeling van het jeugdschaak is de poging om het schaken een regulier onderdeel van het schoolprogramma te maken. Al in 1934 correspondeerde Max Euwe met de gemeente-inspecteur van het lager onderwijs in Utrecht over dit onderwerp. Dat gebeurde ongetwijfeld op persoonlijke titel en niet namens de bond. Na de oorlog werd dit onderwerp opgepakt met onder andere de bovengenoemde commissie als resultaat. In 1969 bracht een Commissie Mammoetwet, onder leiding van de Groningse hoogleraar H. Baudet, een rapport uit waarin schaakles als schoolvak sterk wordt aanbevolen. Dat kwam er niet van, althans niet als verplicht vak. Uiteraard werd op scholen wel regelmatig schaakles gegeven, hetzij als facultatief vak, hetzij tijdens de buitenschoolse opvang. En al sinds 1955 bestond er een kampioenschap voor schoolteams. Het Sint Aloysiuscollege uit Den Haag was de eerste winnaar.

Schaakdocenten

In feite wordt nog steeds gepraat over het invoeren van het schaken als schoolvak. Zo meldt het Jaarplan 2019 van de KNSB dat er een medewerker schoolschaak is aangetrokken. In dat plan is te lezen: 'Ambitie is dat alle kinderen in Nederland de kans krijgen om kennis te maken met schaken. (...) Nog belangrijker dan kinderen leren schaken is kinderen langdurig enthousiast voor het schaken te houden.' Je zou dus kunnen zeggen dat het de KNSB in al die jaren niet is gelukt het schaken structureel bij het onderwijs onder te brengen. Maar dat is toch te negatief gedacht. Structureel misschien niet, maar sinds de jaren zestig hebben tienduizenden kinderen toch op school kunnen schaken.

Bovendien leverden pogingen om tot een structureel schaakaanbod op scholen te komen een belangrijk neveneffect op. Als je les wilt geven heb je docenten nodig. En als je docenten wilt hebben moet je zorgen dat er een opleiding komt. Daar werd in 1968

een begin mee gemaakt, er werd een cursus voor jeugdsportleider aangekondigd. In 1974 kwam er, in samenwerking met het ministerie van CRM, een cursus Schoolschaakleider. Geleidelijk ontstond er een opleidingsstructuur en konden mensen worden opgeleid tot Schaakinstructeur A en B, jeugdschaakleider en schaakleraar. Daarmee kon je op scholen aan de slag, maar uiteraard ook op de vereniging. De huidige jeugdafdelingen kunnen niet meer zonder. In grote lijnen staat die structuur er nog steeds, alleen zijn de namen veranderd in Schaaktrainer 1, 2 en 3.

Jeugdschaak en Stappen

Wat wel veranderd is, is de manier waarop schaakles wordt gegeven. In 1969 bracht onderwijs televisie Teleac een schaakcursus, waaraan meer dan 10.000 kinderen meededen. Veel belangrijker was dat in 1972 het leerboek *Jeugdschaak* van de hand van Berry Withuis verscheen. Het boek ontstond uit het persoonlijk contact van schaakjournalist Withuis met V&D directeur Willem Vroom.

Jeugdschaak was een gezamenlijke uitgave van de KNSB en warenhuisketen V&D. De eerste druk telde al 20.000 exemplaren en was snel uitverkocht. In dat boek werden de beroemde pionnen-, toren- en koningsdiploma's geïntroduceerd. Het zouden begrippen worden voor de beginnende jeugd. Hoe succesvol ze waren blijkt wel als we een willekeurig jaar bekijken. In het seizoen 1979-1980 slaagden 20.917 kinderen voor een van de drie diploma's. Op *Jeugdschaak* volgden later nog *Schaken voor kinderen* (1976), bedoeld voor de jeugd van vijf tot negen jaar, en *Juniorenschaak* (1977). Een grote verandering op het gebied van lesgeven trad op toen bondscoach Cor van Wijgerden samen met Rob Brunia in 1988 de Stappenmethode introduceerde. De KNSB nam deze didactisch en schaaktechnisch doordachte methode snel over als de manier waarop de jeugd kan leren schaken. Ook internationaal werd de methode een groot succes.

Zestien titels

Wie kan schaken wil wedstrijden spelen en wie aan wedstrijden meedoet, wil om een titel spelen. En dus zag de KNSB al snel in dat er kampioenschappen moesten komen. Het begon in 1951 eenvoudig met een jeugdkampioenschap. De grote sprong voorwaarts werd in de jaren zeventig gemaakt toen het schaken in de lift zat. Het Open Nederlands Jeugdkampioenschap ging van start (1975), evenals de jeugdclubcompetitie. En de jeugdkampioenschappen werden geleidelijk uitgebreid tot meer leeftijdscategorieën. Tegenwoordig kan er in maar liefst acht leeftijdsgroepen worden gespeeld. Er zijn kampioenschappen in vijf categorieën van tien tot achttien jaar en pupillendagen voor de zeven-, acht- en negenjarigen. En dat alles voor zowel jongens als meisjes. Jeugd associeer je met groei, het is dus logisch dat al die jeugdwedstrijden in het voorjaar worden gespeeld.

Een logisch gevolg van deze kampioenschappen is het uitzenden van de winnaars naar Europese kampioenschappen en wereldkampioenschappen. Om de Nederlandse vertegenwoordigers goed voor te bereiden en in het algemeen om het niveau van de jeugdtop te verhogen werd in de jaren tachtig een landelijke trainingsstructuur opgezet. Ook daarin is de hand van Van Wijgerden te herkennen.

Hebben we daarmee een volledig beeld gegeven van de manier waarop de KNSB het jeugdschaak heeft aangepakt? Allerm minst. Maar hopelijk is duidelijk geworden dat het jeugdschaak in de tweede helft van de twintigste eeuw een fundamenteel onderdeel van het bondsbeleid is geworden. Dat zal het ook blijven. Met het steeds verder oprukken van de digitale wereld zal de rol van de jeugd alleen maar belangrijker worden.

Eddy Sibbing heeft in de Nieuwsbrieven 92, 93 en 94 van het Max Euwe Centrum de geschiedenis van het jeugdschaak in Nederland uitvoerig beschreven. Dit artikel heeft dankbaar gebruik gemaakt van deze informatie. Zie <https://maxeuwe.nl/nieuwsbrieven/>.

Valsspelen bij online schaken

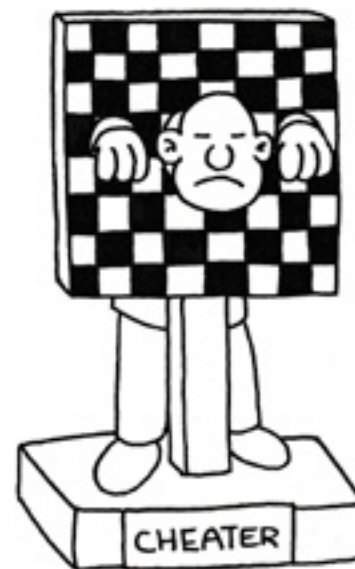
Psychologische verklaringen en aanbevelingen

Sinds de opkomst van het internet in de jaren negentig wordt er massaal online geschaakt. Door de coronapandemie is de populariteit van het online schaken nog verder toegenomen, met name ook bij kinderen. De ongekeerde populariteit van de Netflixserie *The Queen's Gambit* heeft hier ongetwijfeld aan bijgedragen. Dit alles opent voor veel (jonge) mensen een hele nieuwe wereld met ongekeerde mogelijkheden, maar er doet zich ook een ongemakkelijk probleem voor: er wordt opvallend veel valsgespeeld (in vaktermen: *gecheat*) door middel van schaakengines. Chess.com liet in augustus 2020 weten 500 accounts per dag af te sluiten vanwege cheating en in totaal al 400.000 accounts te hebben afgesloten¹.

Wat is hier aan de hand – hebben we niet allemaal van onze ouders geleerd dat vals-spelen niet mag? Groeit er momenteel een nieuwe generatie kleine narcistische monstertjes op, of is dit gedrag eigenlijk niets nieuws en psychologisch prima verklaarbaar? Wij denken dat laatste en willen een aantal inzichten op een rijtje zetten, waarmee kinderen, ouders, lesgevers, trainers, organisatoren en bestuurders hun voordeel kunnen doen. Overigens komt cheaten ook veel bij volwassenen voor, want niets menselijks is ons vreemd. Wij onderscheiden twee belangrijke paradoxen die inzicht bieden in waarom cheaten in online schaken zo hardnekkig is. Die paradoxen hebben betrekking op de vermeende (on) zichtbaarheid en (on)schuldigheid van het cheaten.

Paradox 1: de (on)zichtbaarheid van het cheaten

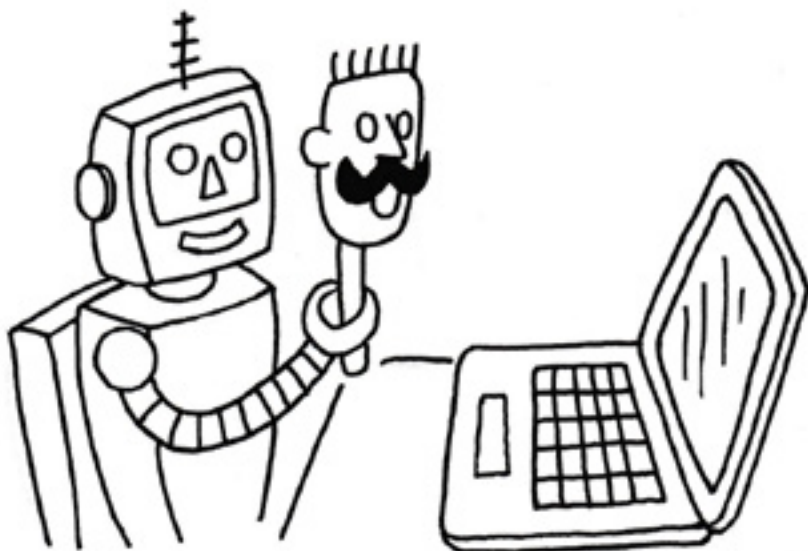
Cheaten bij schaken is ontzettend gemakkelijk. Met letterlijk één druk op de knop heb je een schaakengine geactiveerd die vele malen sterker speelt dan de wereldkampioen. Dergelijke engines zijn als trainingsfunctie geïntegreerd in alle grote schaakplatformen. In plaats van na de partij te kijken wat er goed en fout ging, is het doodeenvoudig om al tijdens de partij advies in te winnen. Dat hebben ook de jongste kinderen ontdekt. De laagdrempeligheid van het cheaten wordt nog verder gevoerd door de relatieve anonimiteit waarin het plaatsvindt. Mensen voelen zich vaak onzichtbaar tijdens het online spelen en normoverschrijdend gedrag vindt vaker plaats in een anonieme omgeving².

Dat gevoel van onzichtbaarheid is in overeenstemming met het feit dat mensen in de omgeving van degene die valsspeelt meestal niets doorhebben. Allereerst zijn amateurs niet goed in het onderscheiden van goede en slechte zetten, want schaken op hoog niveau ziet er vaak gemakkelijk en logisch uit. Maar in het geval van valsspelende kinderen trappen ook de meer ervaren trainers en ouders er vaak in, omdat het valsspelen niet past bij het beeld dat men heeft over het kind. Mensen zijn geneigd hun (positieve) beeld bevestigd te willen zien, iets dat in de psychologie ook wel de *confirmation bias* wordt genoemd³.

De ervaren laagdrempeligheid van het cheaten staat in contrast met het feit dat de kans betrapt te worden in werkelijkheid heel groot is doordat de grote schaaksites professionele anti-cheating software hebben die al jarenlang wordt ontwikkeld en verijnd. Deze ontwikkeling leidt ertoe dat chess.com verwacht halverwege 2023 een miljoen accounts af te hebben gesloten vanwege cheating¹.

Ook onder volwassenen is het zeer ongemakkelijk om onder ogen te zien dat bijvoorbeeld je eigen teamgenoten hebben gecheat. Ook al geeft de anti-cheating software aan dat iemand 99% zeker heeft gecheat en neemt een blik op de partijen door een professional de resterende 1% onduidelijkheid grotendeels weg, blijven

mensen zich vaak toch aan de kleine rest-kans van een *false positive* vastklampen.

Paradox 2: de (on)schuldigheid van het cheaten

De tweede paradox heeft te maken met de motivatie om te cheaten. Cheaten kan verslavend zijn. Het begint met een keertje spieken wat de engine zegt, maar het loopt dan al snel uit de hand. Winnen is een fijn gevoel, hoewel het eenzaam moet zijn om als enige te weten dat je eigenlijk een fraudeur bent. Veel mensen schrikken als ze betrappt worden en zullen het niet snel nog een keer doen, maar anderen kunnen de verleiding herhaaldelijk niet weerstaan. Cheaten is op korte termijn belonend (de kosten komen pas later). Neurocognitief onderzoek heeft laten zien dat risicogedrag onder jongeren (nog meer dan bij volwassenen) te verklaren is door een gevoeligheid voor kortetermijnbeloningen⁴.

Daarbij zijn de negatieve gevolgen in eerste instantie vrij onzichtbaar. In die zin lijkt online schaken best veel op gamen, waarbij het normaal is dat je alles uit de kast haalt en alle beschikbare tools gebruikt om het volgende level te bereiken. Cheaten bij online schaken lijkt ook op het bekende spiekbrieftje op school. Het mag eigenlijk niet, maar het is wel handig en het lijkt redelijk onschuldig.

De mogelijke consequenties zijn echter juist heel ernstig. Accounts die zijn betrappt op valsspelen worden niet alleen gesloten, het is bovendien lastig om onder dezelfde identiteit een nieuw account aan te maken, hetgeen in veel gevallen neerkomt op een levenslang speelverbod. Daarnaast vergeet het internet niets. Als iemand die zich benadeeld voelt op het idee komt zijn tegenstander openbaar aan de schandpaal te nagelen, levert dat enorme reputatieschade op. Dat is ook zichtbaar voor toekomstige werkgevers en kan dus serieuze langetermijngevolgen hebben.

De realisatie van die gevolgen maakt het zeer pijnlijk om betrappt te worden en langzaam maar zeker te beseffen dat wat begon als iets lolligs, is veranderd in iets langdurig ellendig. De gevoelens van schaamte en spijt zijn vaak enorm en het ontkennen van het cheaten is in die zin vaak ook het voor jezelf ontkennen van de onvermijdelijke gevolgen ervan.

Risicoperceptie

Je zou kunnen concluderen dat de risico's van cheaten bij online schaken vaak onderschat worden. In de psychologische litera-

tuur over risicoperceptie wordt een onderscheid gemaakt tussen de kans op een gebeurtenis (zoals in dit geval gepakt worden) en de waargenomen ernst van de gebeurtenis (de consequenties van gepakt worden)⁵. Als je de kans dat je betrappt wordt als klein inschat (paradox 1) en het cheaten bij online schaken als iets relatiefs onschuldigs ziet (paradox 2), is de risicoperceptie van cheaten gering. Over het algemeen zijn mensen geneigd risico's waar ze een gevoel van controle over hebben te onderschatten. Dat maakt bijvoorbeeld dat de meeste mensen denken dat de kans op een auto-ongeluk kleiner is als ze bestuurder zijn dan als ze bijrijder zijn⁶. Het is goed mogelijk dat bij het valsspelen tijdens het schaken er ook een gevoel van controle is over het gepakt worden ("ik pak het slimmer aan dan de rest").

Aanbevelingen

Op basis van het voorgaande bevelen wij aan de mogelijke negatieve consequenties van het cheaten zichtbaarder te maken zonder individuele spelers aan de schandpaal te nagelen. Mensen zijn minder gevoelig voor statistieken dan voor tot de verbeelding sprekende getuigenissen⁷. Prominente spelers die vertellen hoe hun leven veranderde nadat ze betrappt waren op cheating,

kunnen duidelijk maken dat cheaten niet iets onschuldigs is, maar grote gevolgen kan hebben. Zie bijvoorbeeld chess.com/article/view/igors-rausis-isa-kasimi-interview.

Zoals gezegd zijn mensen geneigd risico's te onderschatten zodra ze een gevoel van controle over het risico hebben⁶. Risicocommunicatie zou daarom ook moeten benadrukken dat de kans klein is dat jij het slimmer aanpakt dan al die andere miljoenen gepakte cheaters die jou zijn voorgedaan én gepakt zijn.

De norm rondom cheaten moet duidelijk gecommuniceerd worden. Een fair play campagne kan een goede manier zijn om deze dingen onder de aandacht te brengen en het gedrag van (jonge) mensen te beïnvloeden. Bij andere vormen van onwenselijk gedrag (roken, vuurwerk, etc.) hebben dergelijke campagnes zich bewezen. Schaakfederaties kunnen hierin het voortouw nemen en op verenigingsniveau kan dit geïmplementeerd worden. Schaken is altijd een mooie manier geweest om levensvaardigheden op te doen en daar hoort fair play nu meer dan ooit bij: het weerstaan van verleidingen, het nadenken over de consequenties van je gedrag en het gezamenlijk werken aan een gezond sportklimaat.

Rausis FIDE profiel niet langer GM geen rating en banned

Merijn van Delft is IM, heeft een master psychologie en is schaaktrainer/coach Frenk van Harreveld is FM en hoogleraar psychologie aan de Universiteit van Amsterdam
Beide auteurs hebben ruim 25 jaar ervaring met online schaken

Literatuur:

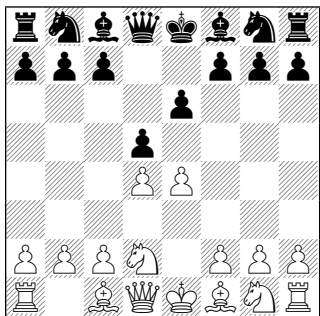
1. Bilen & Matros (2021). <https://doi.org/10.1016/j.jebo.2020.12.004>
2. Lapinski & Rimal (2005). <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2017.04.017>
3. Nickerson (1998). <http://www.sakkyndig.com/psycholog/artvit/nickerson1998.pdf>
4. Van Leijenhorst et al. (2010). <https://doi.org/10.1016/j.neuroimage.2010.02.038>
5. Slovic, Monahan, & MacGregor (2000). <https://link.springer.com/article/10.1023/A:1005595519944>
6. Horswill & McKenna (2006). <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.1999.tb01392.x>
7. Baesler & Burgoon (1996). <https://doi.org/10.1177/009365094021005002>

Begrijp wat u doet

De Franse Tarrasch variant

Een tijd geleden had ik een paar schaakstudenten onder mijn hoede die wat problemen hadden tegen de Franse Verdediging. Dat is ook niet zo gek, jonge spelers houden meestal van open stellingen waarin ze hun tactische vaardigheden kunnen etaleren maar met het manoeuvreren in gesloten stellingen hebben ze doorgaans de nodige moeite. Aangezien dat toch geen onbelangrijk aspect is in het schaken, ging ik op zoek naar een variant waarin ze zich de kunst van het laveren misschien een beetje eigen zouden kunnen maken. Nadat ik aanvankelijk vooral de 'normale hoofdvarianten' na 1. e4 e6 2.d4 d5 3.Pc3 had gepropageerd, kwam ik er steeds vaker achter dat niet alleen de variantencomplexen die hiermee kunnen ontstaan erg lastig zijn om onder de knie te krijgen, maar vooral ook het inzicht in de wat typische structuur (na een ruil van de loper op c3) niet makkelijk te doorgronden is. Daarom richtte ik mijn aandacht op een heel andere variant, de zogenaamde Tarraschvariant.

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Pd2

Dit staat bekend als de Tarraschvariant. Het belangrijkste idee achter deze zet is om er straks voor te zorgen dat de ketenstrijd in wits voordeel kan uitvallen. Omdat f2-f4 nog steeds mogelijk is, kan wit proberen om een ijzersterk pionnencentrum op te bouwen

dat moeilijk te slopen valt. Als wit de aanval op zijn centrum afslaat en hij heeft een pion op f4 gekregen, staat hij in hogere zin op winst. Zwart heeft nu twee belangrijke strijdwijzen namelijk:

VARIANT 1) 3...c5

VARIANT 2) 3...Pf6

VARIANT 1)

De speelwijze met

3...c5 4. exd5 exd5

leidt tot een stelling waarin zwart met een geïsoleerde pion op d5 komt te zitten.

5.Pgf3 Pc6 6.Lb5 Ld6

Zwart besluit om zijn loper direct in het spel te brengen zodat hij het koningspaard naar e7 kan ontwikkelen. Eigenlijk moet het paard in een stelling met een isolani het liefst naar f6 met 6...Pf6?! maar die zet is hier dubieus omdat er op deze manier een vervelend schaakje op e1 in de stelling komt.

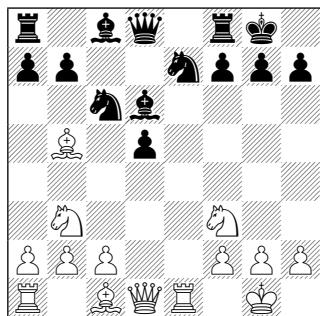
7.dxc5

Wit wint uiteraard het tempo en scheept de tegenstander op met een isolani op d5. Dat is ook een belangrijk voordeel voor de keuze van dit systeem. Er is hier sprake van een open stelling die tactisch ingestelde spelers over het algemeen beter zullen behandelen dan de gesloten formaties.

7...Lxc5 8.0-0 Pge7

Zoals eerder aangegeven nodig omdat Te1+ anders vervelend zou zijn.

9.Pb3 Ld6 10.Te1 0-0

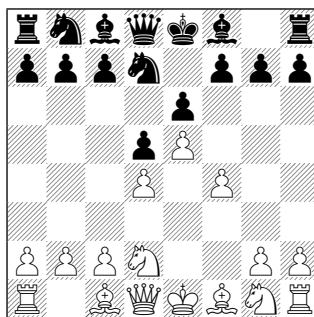

De strijd tegen de geïsoleerde pion. De partij Motylev-Roghani is hiervan een aardig voorbeeld.

VARIANT 2)

3...Pf6 4.e5 Pfd7

Een zeer principieel idee is hier 5.f4

Eigenlijk betekent deze nieuwe pionzet tijdverlies. Je kan immers in plaats hiervan een stuk ontwikkelen. Toch valt er veel voor te zeggen. Wit verstevigt zijn centrumpositie waardoor hij een substantieel ruimtevoordeel verkrijgt. Meer gespeeld wordt 5.Ld3 maar dat geeft een ander type stelling en dat moet je liggen.

5...c5

Op dit moment heeft 5...f6 geen goede reputatie. 6.Ld3 fxe5 7.dxe5 en nu dreigt wit Dh5+.

6.c3 Pc6

Met f2-f4 heeft wit de centrum-pionnen behoorlijk ondersteund, maar ondertussen is de ontwikkeling van de stukken bij wit wat achterop geraakt. Sterker nog: daar zal hij vanaf dit moment zelfs nog meer problemen mee gaan ondervinden, want de theorie schrijft hier de volgende zet voor:

7.Pdf3!?

Het 'gekke' paard moet naar f3. Wit moet zorgen dat hij zijn

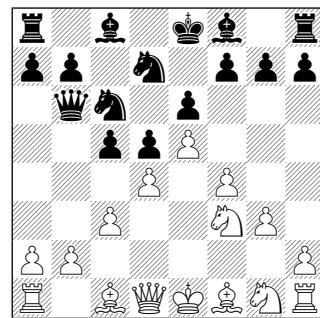
basis (pion d4) niet verliest.

Na 7.Pgf3 Db6 hangt pion d4 al in de lucht. En na 8.Pb3 cxd4 9.cxd4 a5 zou zwart de druk verder opvoeren, dus dat is niet wat wit wil.

7...Db6

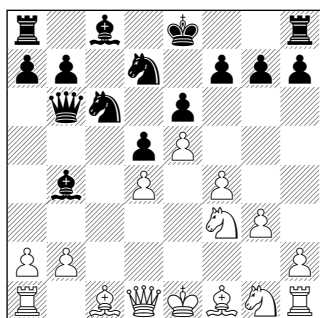
In deze stelling heeft wit diverse mogelijkheden maar de tekstzet is een op het oog hoogst merkwaardige.

8.g3!?

Een zeer mysterieuze zet. Wit heeft zijn centrum zo stevig in handen dat het niet op een normale manier door zwart kan worden aangetast. Aan de achterkant met ...c7-c5 lukt voor zwart niet omdat d4 goed gedekt is (en verder onder controle gehouden kan worden met Pge2) aan de voorkant met ...f7-f6 kan wel, maar e5 heeft al een natuurlijke dekking. Omdat zwart met een chronisch ruimtegebrek kampt, wil wit op geen enkele wijze de ruil van een (licht) stuk toelaten. Dat betekent dus dat hij na het aanstaande schaakje op b4 met de koning aan de wandel gaat! Door g2-g3 te spelen maakt hij alvast veld g2 vrij zodat de koning naar kan schuilen als de f-lijn openkomt. Ook kan wit desgewenst met Lg2-h3 werken om de basis (e6) later aan te kunnen vallen.

8...cxd4 9.cxd4 Lb4+

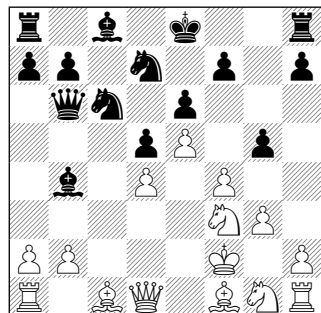
En gaat u nu even schrap zitten op uw stoel...

10.Kf2!?

Het is een bizarre zet in een wat bizarre variant. Het wordt nu duidelijk waar wit op speelt. Hij wil koste wat het kost géén stukken ruilen omdat zwart met een nijpend ruimtegebrek zit opgescheept. Het witte idee lijkt simplistisch, maar als hij hierna Kf2-g2 mag spelen en daarna zijn ontwikkeling kan voltooien, heeft hij een overweldigend ruimtevoordeel. De dreiging is bijvoorbeeld a2-a3 en b2-b4 omdat het aantasten van zwart met ...a7-a5 vaak in duigen valt voor zwart na b4-b5 en zwart wordt helemaal ingesnoerd. Vandaar dat de volgende (op het eerste gezicht) idioote zet de hoofdvariant is. Zwart denkt dat hij gewelddadige middelen moet inzetten omdat hij van mening is dat hij de stelling niet meer op een normale manier kan spelen. Dat is natuurlijk de vraag want ook andere, wat meer natuurlijke alternatieven, moeten bestudeerd worden. Het loont voor wit om de verwickelingen goed te bestuderen omdat het er op lijkt dat die wellicht niet helemaal goed aflopen voor zwart. Wel moet wit enorm op zijn tellen passen want zijn koning staat vooralsnog niet veilig. Zo moet hij steeds rekening houden met paardoffers op e5 en het openen van de f-lijn (veld f2!) waarna de koning opgejaagd kan worden. Overigens blijkt in veel varianten dat wit de koning ook mag laten opjagen omdat de offers van zwart

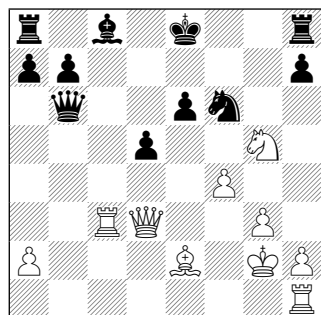
vaak te grof zijn en hij te weinig materiaal overhoudt om mat te geven.

10...g5!?

Wellicht bent u voor de tweede keer van uw stoel gevallen... Deze 'ruwe' pionzet is de hoofdvariant van dit systeem. Zwart dient de stelling op een gewelddadige wijze aan te pakken omdat hij anders snel in een uitzichtloze stelling dreigt te belanden waarin hij door zijn gebrek aan ruimte 'doodgedrukt' kan worden. Een ander idee om het witte centrum op losse schroeven te zetten is met 10...f6 11.Kg2 en nu:

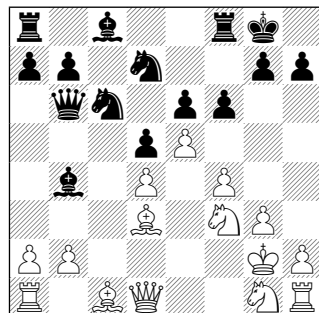
A) De 'botte bijl' kan ook weer gehanteerd worden met 11...g5!? maar dan is 12.exf6! de juiste manier om het zwarte concept in diskrediet te brengen. De engine geeft de volgende variant: 12...Pxf6 13.Pxg5 Pxd4 14.Le3 Lc5 15.Tc1 (Dreigt Txc5.) 15...Dxb2+ 16.Pe2 Pxe2 (Anders verliest zwart sowieso materiaal.) 17.Tc2! (De dame heeft nu geen handig vluchtveld. Dus is de volgende zet min of meer gedwongen.) 17...Pc3 18.Dd3 Db4 19.Lxc5 Dxc5 20.Txc3 Db6 21.Le2

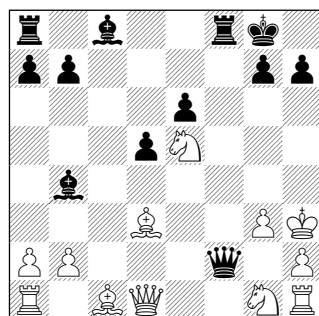
en in deze stelling komt wit zegevierend tevoorschijn. Voor

de geofferde pion heeft hij een enorme activiteit, terwijl bij zwart drie stukken op de onderste rij staan die nog niet ontwikkeld zijn. Stockfish13 geeft beslissend voordeel.

B) 11...0-0 12.Ld3

Het openen van de f-lijn met 12...fxe5 ligt erg voor de hand 13.fxe5 Maar de vraag is natuurlijk hoe zwart nu verder moet. Als hij een 'neutrale' zet speelt, wordt hij overrompeld met een 'standaard-loperoffer op h7'. De enige zet om dat offer uit de stelling te halen is met 13...Le7 maar dan krijgt wit opnieuw de stelling die hij hebben wil met 14.Pe2. Principieel is het stukoffer met 13...Pdx5? maar dat is incorrect want na 14.dxe5 Pxe5 15.Pxe5 neemt wit beide geschenken aan. Na 15...Df2+ 16.Kh3

heeft zwart niet voldoende aanvalstukken om de witte koning in verlegenheid te brengen.

11.fxg5

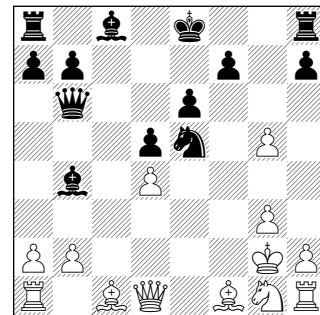
Schijnt het beste te zijn. De Israëlische grootmeester Postny laat alles liever in tact met 11.Le3 waarna 11...f6 het meest waarschijnlijke antwoord is

(11...gxf4 12.gxf4 kwam voor in de partij Postny-Spirakopoulos, 2011 en wit won fraai.).

11...Pdx5

Het is zwart nu in elk geval gelukt om het trotse witte pionnen centrum uit elkaar te slaan. Maar de vraag is natuurlijk of zijn pionnenstructuur nu niet teveel verzwakt is geraakt.

12.Pxe5 Pxe5 13.Kg2

In twee partijen Bok-Michiels (2011) en Iotov-Tauber (2017) bleek dat wit beschikt over een tastbaar voordeeltje. In een partij O'Donnell-Sambuev, 2010 liep het echter goed af voor zwart.

Illustratieve partijen:

- Motylev-Roghani, 2001
- Postny-Spirakopoulos, 2011
- Bok-Michiels, 2011
- Iotov-Tauber, 2017
- O'Donnell-Sambuev, 2010

Eerdere afleveringen van deze rubriek, waarbij u de illustratieve partijen interactief kunt naspelen en downloaden, treft u aan op <http://www.schaaksite.nl/2013/05/03/overzicht-begrijp-wat-u-doet/>

Reageren? Stuur een e-mail naar hgrooten@xs4all.nl (of kijk voor meer informatie over deze serie op www.sterkspel.nl)

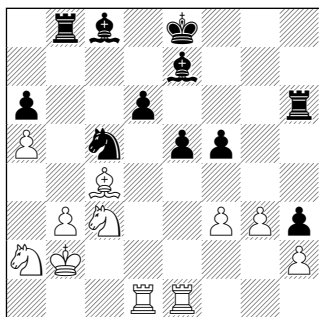
Europees Hybride Kwalificatietoernooi 2021

In de laatste week van mei kwamen zes Nederlandse topschakers in actie bij het Europees Hybride Kwalificatietoernooi, waarbij 36 tickets voor de World Cup op het spel stonden. Het toernooi werd in hybride vorm op Tornado gespeeld: online, maar vanaf een gezamenlijke speellocatie. Helaas wisten onze grootmeesters geen kwalificatie af te dwingen, maar Eline Roebers deed van zich spreken door een ervaren grootmeester in een match te verslaan.

Om voor optimale speelomstandigheden te zorgen, verbleven en speelden de Nederlanders op Papendal. Iedere twee dagen was er een knockout match over twee gewone partijen, bij gelijke stand twee rapidpartijen en indien nodig een armageddon partij. Speelgerechtigd waren alle grootmeesters met een rating boven de 2550 en bovendien kregen Eline Roebers en Machteld van Foreest een wildcard om ervaring op te doen tegen sterke tegenstanders. Erik van den Doel, Roeland Pruijssers, Lucas van Foreest en Liam Vrolijk traden namens Nederland aan. Lennart Ootes en de in Amsterdam woonachtige Griek Thanasis Serntedakis zorgden voor de techniek en de arbitrage, zelf ondersteunde ik onze ploeg als captain.

GM Erik van den Doel was ingedeeld tegen de Israëlische IM Israel Caspi (2492). In de eerste partij probeerde Erik ijzer met handen te breken en verloor, maar in de tweede partij wist hij met zwart de stand gelijk te trekken.

Caspi - Van den Doel

Stelling na 27.Pexxc3

De Bosboom variant van de Najdorf heeft goed uitgepakt voor zwart. Kenmerkend is de opmars van de h-pion. Dat de zwarte koning nog in het midden staat, is in het eindspel een voordeel.

27...Ld8! 28.b4 Lxa5 29.Pd5

Het lijkt alsof wit een stuk kan winnen met 29.Ka3 maar dat faalt op 29...Lb6! 30.bxc5 Lxc5+ en de witte koning belandt steeds verder in de problemen: 31.Ka4 Ld7+ 32.Ka5 Lb6+ 33.Kxa6 en zwart kan hier op allerlei manieren winnen. Het is leuk om deze stelling zelf verder te analyseren.

29...Ld8

29...Lxb4 gevolgd door 30...a5 was wellicht nog beter.

30.f4 Pd7 31.Pac3 Kf8 32.Tf1 e4 Wit heeft natuurlijk een prachtig veld op d5, maar zwart bleef daar kundig omheen spelen en won uiteindelijk het eindspel.

33.Kc2 a5 34.b5 Tg6 35.Pe3 Pb6 36.Ld5 Pxd5 37.Pexd5 Ld7 38.Tb1 Kf7 39.b6 Lc6 40.Tb2 Tb7 41.Ta1 a4 42.Pb4 Txb6 43.Pxa4 Lxa4+ 44.Txa4 Lf6 45.Tb1 Tg8 46.Ta7+ Ke6 47.Pa6 Tc6+ 48.Kd1 Tgc8 49.Th7 Txa6 0-1

In de barrage koos Erik weer optimistisch voor het Siciliaans, maar dit keer ging het tactisch flink mis. De tweede rapidpartij was veel technischer van aard, maar echte winstkansen kwamen er niet. Daarmee was de uitschakeling een feit, maar Erik was desalniettemin blij om weer even wat speelritme opgedaan te hebben na het lange coronajaar.

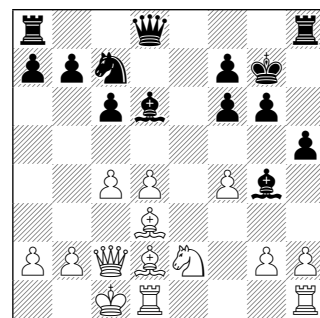
IM Liam Vrolijk bleek ook wat roestig, want in de eerste partij met zwart tegen de Russische GM Nikita Afanasiev (2522) kreeg hij interessant spel, maar ging daarna niet actief genoeg verder, waardoor de stelling al snel hopeloos werd. In de tweede partij met wit lukte het niet om voldoende spel te krijgen. Ook Machteld van Foreest had het zwaar met zwart tegen de Rus Mikhail Kobalia (2587), maar dat was ingecalculeerd. De ervaren grootmeester koos twee keer slim voor een zijvari-

ant in de opening, waardoor Machteld nooit lekker in haar spel kwam. Dat biedt in ieder geval weer prima aanknopingspunten voor in de training.

GM Roeland Pruijssers was in de eerste partij tegen de Hongaarse FM Barnabas Persanyi (2364) ook nog niet goed warmgedraaid en moest nog even flink verdedigen voor de remise. De tweede partij liep aanvankelijk ook niet goed, maar in het eindspel trok Roeland het initiatief naar zich toe en wist zich zodoende direct voor de volgende ronde te plaatsen. De match tegen de Russische GM Aleksandr Shimanov (2597) begon perfect.

Pruijssers - Shimanov

1.e4 c6 2.d4 d5 3.Pc3 dxe4 4.Pxe4 Pf6 5.Pxf6+ exf6 6.c3 Ld6 7.Ld3 Pa6 8.Dc2 Pc7 9.Pe2 h5 10.Ld2 Kf8 11.c4 g6 12.0-0 Kg7 13.f4 Lg4

14.f5!

Een mooi strategisch concept: zwart wordt vastgezet op de koningsvleugel.

14...g5 15.Tde1 h4 16.Pc3 b5

Speelzaal Papendal (Foto: Lennart Ootes)

Lucas van Foreest (Foto: Lennart Ootes)

Dit is een zwaarwegende fout. 16...h3 was nodig om de loper in het spel te houden.

17.c5!

Dit geeft weliswaar veld d5 op, maar ook de tweede zwarte loper komt nu erg passief te staan.

17...Le7 18.Thf1 b4 19.Pa4 Pd5 Net als in het vorige fragment heeft de tegenstander een prachtig paard op d5, maar blijken andere factoren zwaarder te wegen.

20.Te4 Lh5 21.g4 hxg3 22.hxg3 g4

Dit is natuurlijk niet een zet die je graag doet, maar zwart had weinig keuze.

23.Lc4

De loper op h5 komt er nooit meer uit, en Roeland won verdiend na het nodige manoeuvreerwerk.

Je zou denken dat je niet snel herstelt van een dergelijke nederlaag, maar Shimanov had het snel van zich afgeschud en trok de tweede partij naar zich toe. Dat betekende een barrage en daarin ontbrak het Roeland aan de nodige scherpste.

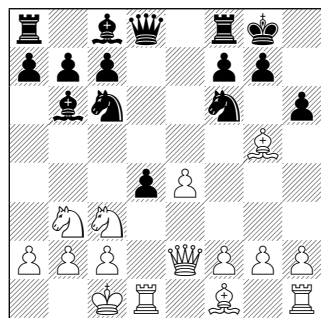
GM Lucas van Foreest was duidelijk favoriet tegen de Tsjechische FM Marek Mica (2274), maar had een barrage nodig om de eerste ronde door te komen. De volgende tegenstander, de Russische grootmeester Grigoriy Oparin (2652), was van een duidelijk ander kaliber en Lucas was nu goed geconcentreerd. Beide reguliere partijen werden probleemloos remise. De eerste rapidpartij met zwart liep eigenlijk ook prima, maar door een ongeluk-

kige fout ging het eindspel alsnog verloren. In de witpartij bleef het voordeel te klein om er nog wat van te kunnen maken.

Eline Roebers kwam in haar eerste partij tegen de Griekse GM Athanasios Mastrovasilis (2521) redelijk snel in de problemen en kwam daar niet meer uit. In de tweede partij wist ze echter knap de rollen om te draaien.

Roebers – Mastrovasilis

1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.d4 exd4 4.Pxd4 Lc5 5.Pb3 Lb6 6.Pc3 Pf6 7.De2 0-0 8.Le3 d5 9.0-0-0 d4 10.Lg5 h6

11.h4!

Een stoere beslissing in de stijl van Tal. Het offer is niet correct, maar het stelt zwart voor aanzienlijke praktische problemen.

11...hxg5 12.hxg5 Pg4

12...Lg4 was een belangrijk alternatief, maar het was lastig te voorzien dat zwart na 13.f3 het verrassende 13...Ph5! heeft.

13.f4 dxc3!?

Dit is wellicht geïnspireerd op het dameoffer van Max Warmerdam dat eerder dit jaar de wereld over ging. 13...Pce5! was sterk geweest, met het idee 14.Kb1 (14.fxe5 Dxc3+ wint voor zwart) 14...d3 maar dit was allemaal lastig te zien en in te schatten.

14.Txd8 Txd8 15.g6! Le3+

15...a5! 16.a4 en nu lijkt 16...fxg6! 17.Dc4+ Kf8 18.Th8+ Ke7 ongeveer in balans te zijn.

16.Kb1 Pd4 17.Pxd4 Txd4 18.f5 18.Df3! gevolgd door 19.Ld3 blijkt sterk te zijn.

18...Pf6 19.bxc3

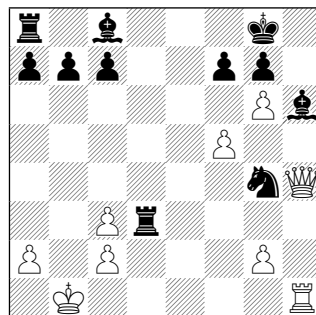
Hier was 19.e5! het meest overtuigend.

19...Txe4 20.Df3 Lh6 21.Ld3 Te3

21...Tg4 was de beste verdediging.

22.Df2 Pg4 23.Dh4 Txd3

Als wit terug moet slaan is dit een mooi kwaliteitsoffer, maar het blijkt een defect te hebben.

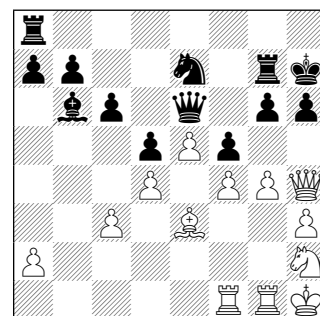
24.De7!

Deze zet wint op slag!

24...Lxf5 25.gxf7+ Kh7 26.cxd3 Pf2 27.Txh6+ Kxh6 28.f8D Txf8 29.Dxf8 Lxd3+ 30.Kc1 Pe4 31.Df4+ Kh7 32.De3 1-0

In de barrage ging wederom de eerste partij verloren, maar opnieuw wist Eline razend knap terug te komen na een lang complex gevecht. Vervolgens moesten de spelers drie kwartier wachten op het begin van de armageddon partij vanwege een onnodig ingewikkelde lotingsprocedure. Toen het echter eenmaal zover was, sloeg Eline voor de derde keer toe.

Roebers - Mastrovasilis

Stelling na 27.Dh4

Wit staat superieur, maar met 27...Th8 kan zwart nog pogen te blijven staan. Na de volgende zet van de grootmeester is het voorbij.

27...Tag8? 28.Pf3! g5 29.Pxg5+ Txg5 30.fxg5 Ld8 31.Dxh6+ Dxh6 32.gxh6 fxg4 33.Tf7+ Kg6 34.Tf6+ Kh7 35.Txg4 Pg6 36.Tf7+ Kh8 37.h7 Tg7 38.Txg7 Kxg7 en een harde klap tot slot: **39.Txg6+ 1-0**

In de volgende ronde wachtte met de Spanjaard Ivan Salgado Lopez (2599) een nog sterkere grootmeester en die bleek nog een maatje te groot. Daarmee bleef het evenement uit Nederlands oogpunt steken op vier dagen, maar hebben enkele van onze toptalenten weer nieuwe impulsen gekregen voor hun ontwikkeling.

Eline Roebers (Foto: Lennart Ootes)

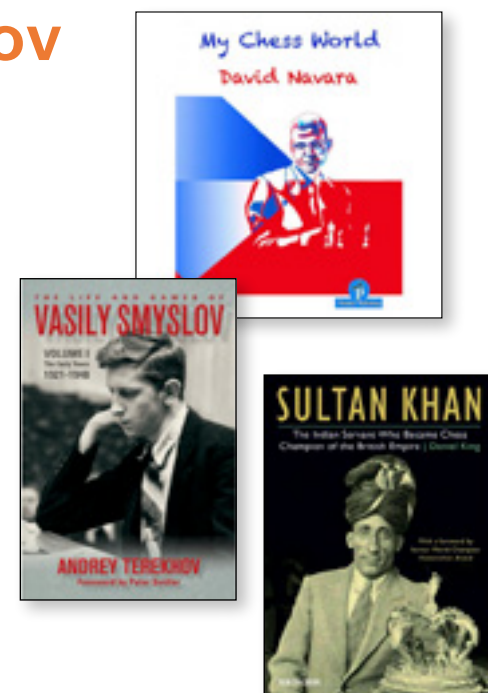
Recensies: Sultan Khan, Smyslov en Navara

Sultan Khan was de eerste Aziatische schaker die doorbrak naar de wereldtop, maar zal voor heel veel schakers toch een onbekende naam zijn. Zijn carrière duurde relatief kort, maar in de jaren 30 van de vorige eeuw behoorde hij tot de top-10 van de wereld totdat hij terugkeerde naar India (eigenlijk het huidige Pakistan). Daniel King argumenteert in zijn lezenswaardige biografie dat Khan postuum de grootmeester titel toegekend moet worden, en daar valt weinig tegenin te brengen. Sultan Khan won onder andere drie keer het Britse kampioenschap en versloeg sterke grootmeesters als Capablanca, Flohr, Rubinstein en Tartakower. In zijn voorwoord trekt oud-wereldkampioen Anand een paar interessante parallellen met de man die hem voorging op de weg naar Europa en de wereldtop. Anand wijst, net als King, op de vaak zwakke openingsbehandeling van Khan. Grappig genoeg staan er tussen de vele prettig geannoteerde partijen van Khan wel een paar opmerkelijke uitzonderingen. Zo speelde Sultan Khan al de Petrosian variant van het Dame-Indisch tegen Capablanca toen Petrosian net 1 jaar oud was!

Soms hoeft je een boek maar even in de hand te houden om te weten dat het goed zit. Dat geldt zeker voor *The Life and Games of Vasily Smyslov: Volume I The Early Years 1921-1948*. Een mooi

gebonden boek, ruim 500 bladzijden geschreven in een prettige stijl, foto's, toernooitabellen, en uitstekend geanalyseerde partijen. De auteur, Andrey Terekhov, is een Russische FM die toegang had tot de familie archieven (met ongepubliceerde manuscripten van Smyslov!) en natuurlijk tot Sovjet archief materiaal. Zo lezen we hoe de sterkste schakers tijdens de Tweede Oorlog beschermd werden door het Sport Comité en niet in actieve legerdienst hoefden. Schaak-enthousiastelingen in het Rode Leger vroegen om dagelijkse ronde-bulletins tijdens het kampioenschap van Moskou in 1943. Terekhov tekent op hoe Smyslov in een interview aangaf dat je het allerbeste schaak wilt laten zien wanneer je gevolgd wordt door de verdedigers van je land. De partijen van Smyslov zijn natuurlijk prachtig (het is opvallend hoe de jonge Smyslov soms 'offerde als Tal'), maar de analyses van Terekhov voegen er een belangrijke dimensie aan toe, hij citeert vaak Smyslov en diverse andere bronnen om vervolgens op bescheiden en gepaste wijze het oordeel van een moderne engine eraan toe te voegen. Dit boek schept grote verwachtingen voor het volgende deel.

Na twee biografieën hebben we met *My Chess World* van doen met een autobiografie. Alhoewel David Navara terecht, maar ook met karakteris-

tieke bescheidenheid, aangeeft dat het eigenlijk meer een partijverzameling is. De vele fraaie partijen van deze wereldtopper worden omringd door anekdotische beschrijvingen van zijn leven (gebaseerd op een blog). De analyses zijn uitstekend en Navara legt in de inleiding uit hoe hij er toe kwam om de lezers veel tekstuele uitleg te geven. Ruim 600 bladzijden geven een uitstekend beeld van topschaak in de 21e eeuw.

OPLOSSINGEN

De lezer aan zet

10.a4

Een verplichte zet, zwart heeft prima tegenspel op de dame-vleugel na 10.0-0 b5.

10...Ph5

Het is voor zwart vaak belangrijk om snel spel te ontwikkelen. Wanneer wit de tijd krijgt om zijn ontwikkeling te voltooien dan is wit - met zijn extra centrumpion en ruimtevoordeel - in het voordeel.

11.0-0

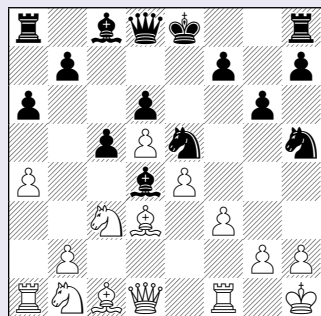
Er dreigde ...Dh4+ en na 11.Le3 0-0 12.0-0 krijgt zwart snel tegenspel met 12...f5 bijvoorbeeld 13.exf5 gxf5 14.f4 (14.Pa3 Te8 15.Lf2 Pe5) 14...Pdf6.

Nepomniachtchi gaat nu ener-

giek verder

11...Ld4+ 12.Kh1 Pe5

Dit is veel sterker dan 12...Dh4 (dreigt mat in 1!). Na het eenvoudige 13.De1 Dxe1 14.Txe1 Pe5 15.Le2 blijven de structurele nadelen van de zwarte stelling over. Zonder dame kan zwart weinig uitrichten met zijn 'actieve' lichte stukken.

13.Pe2

Het is essentieel om de sterke

zwarte loper uit te schakelen. Toch is het niet zo dat zwart na de zet van Ding in het nadeel is. U krijgt ook **5 punten** voor **13.Lc2** Wit houdt namelijk met die zet de mogelijkheid om Pe2 te spelen. Bijvoorbeeld 13...0-0 (op 13...g5 volgt ook 14.Pe2) 14.Pe2! f5 (14...Dh4 15.De1 Dxe1 16.Txe1 Ld7!?) 15.Pxd4 (Een voorbeeld variant om te laten zien hoe snel zwart in het voordeel kan komen: 15.exf5 is gevaarlijk vanwege 15...Dh4 en nu mag wit niet op g6 nemen 16.fxg6? Pg4! 17.gxh7+ Kh8 18.fxg4 Lxg4 en zwart wint.) 15...cxd4 16.Dxd4 f4 17.Kg1 g5 en wit staat wat beter maar zwart heeft tegenspel.

Het best logische 13.Le2 neemt het witte paard dit cruciale veld. Zwart krijgt goed spel na de mooie positionele zet 13...g5! en nu moet wit al nauwkeurig spelen om een onmiddellijke

catastrofe te voorkomen. De natuurlijke ontwikkelingszet 14.Pa3? verliest meteen na 14...Pg3+! 15.hxg3 Df6.

13...Dh4

Dit is de beste zet. Zetverwisseling met de partij is uiteindelijk 13...Pxd3?! 14.Dxd3 Dh4 15.Pxd4 maar in de partij kan Nepo veel sterker spelen - slaan op d3 is namelijk niet verplicht!

14.Pxd4

Verwijdert de gevaarlijke loper van het paard zonder zich te bekommeren om het schaakje op g3 (en de kwaliteitswinst). Ook mogelijk was **14.Lc2 (4 punten)**, na 14...Lf2!? heeft wit nog net 15.Lg5! Dxg5 16.Txf2 tot zijn beschikking, maar zwart staat zeker niet minder na 16...f5!? of 16...0-0.

Een grappige zet is **14.Ta3 (3 punten)** om de toren bij de verdediging te betrekken. Zwart staat echter prima na 14...f5,

en ook na 14...Lf2 15.Lg5 Dxc6 16.Txf2 0-0.
Slecht is 14.g3 Dh3.

14...Pxd3

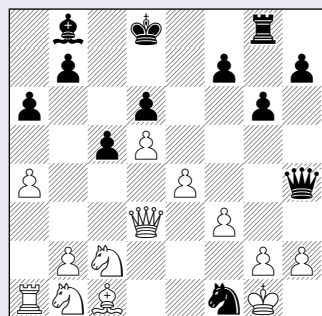
Dit is een grote fout zoals over een paar zetten zal blijken.

Zwart houdt voldoende tegen-spel na 14...cxd4! 15.Kg1 en nu weer die Benoni-zet 15...g5! Zwart controleert niet alleen zwarte velden maar wil zeker ook de pion doorschuiven naar g4 (en g3). Ook meteen de kwaliteit pakken met 14...Pg3+? 15.Kg1 Pxf1 16.Lxf1 cxd4 17.Dxd4 is niet goed. Op Nepo's suggestie 17...Df6 volgt 18.Le3 g5 19.Pd2 en nu is Pc4 een ver-velende dreiging.

15.Dxd3

Als u hier 15.Pe2!? heeft opgeschreven dan krijgt u 1 punt. Na 15...Pf2+ 16.Txf2 Dxf2 17.Pbc3 0-0 staat het ongeveer gelijk. In de partij staat wit echter veel beter!

15...Pg3+ 16.Kg1 Pxf1 17.Pc2

Deze zet moet Nepo onderschat hebben. Het is de enige zet die wit groot voordeel oplevert. Om deze zet te kunnen spelen moet wit wel een paar varianten goed hebben uitgerekend.

Voor een van de volgende zetten krijgt u beduidend minder punten:

- 17.Kxf1 (1 punt) 17...cxd4 18.b3 Dxd2 19.Dxd4 0-0 20.Lb2 f6 wit heeft nu redelijke compensatie voor de kwaliteit na 21.Pd2 maar beter staat hij niet.

- Hetzelfde geldt voor 17.Dxf1 (1 punt) 17...cxd4 18.b3 f5.

- De reden dat 17.Pb3 (2 punten) veel minder goed is dan 17.Pc2 is dat wit nu veld e1 niet verdedigt. Zwart kan daarvan na 17...Pxd3 18.De3 profiteren met het opmerkelijke 18...f5! na 19.exf5+ Kd7 dreigt zwart ...Te8. Met het paard op c2 is 20...Te8 geen dreiging en heeft wit allerlei manieren om te winnen.

- Ook 17.Pa3 (1 punt) 17...cxd4 18.Kxf1 0-0 19.Dxd4 Dxd2 geeft wit voldoende compensatie voor de kwaliteit maar geen voordeel.

17...Pxd3

Een van die varianten die goed berekend moest worden is 17...Dxd3+ 18.Kxf1 Dh1+ (Na 18...0-0 is het witte spel vergelijkbaar met de partij: 19.De3 f5 20.Dh6 De5 21.Pc3 fxe4 22.Pxe4 en nu faalt 22...Dxe4? op 23.Dxf8+) 19.Kf2 Dxc1 en nu heel sterk 20.Dc3! 0-0 21.Pd2 met damevangst!

18.De3

De beste zet, maar wit staat ook beter na 18.Dd2 (4 punten) 18...g5!? 19.Ta3!.

Niet 18.Dc3 0-0 19.De1 vanwege 19...Pxf3+ 20.gxf3 Dh5 en nu hangt f3, en met ...f5 kan zwart ook gevaarlijk tegenspel krijgen. 18.De2 met als plan 19.Df2 of 19.De1 is ook goed voor 4 punten.

18...0-0

De belangrijkste reden waarom 18.De3 de beste zet was, is dat wit nu op 18...g5!? verder kan gaan met 19.e5!. Ook 19.Pd2 is beter voor wit. Maar vooral niet 19.Dxc5?? Pxf3+ 20.gxf3 Dxc5+ 21.Lxg5 Tg8 en zwart wint!

19.Dg5

Dit is met grote voorsprong de beste zet. Toch kan wit ook in het voordeel blijven met een van de volgende alternatieven:

- 19.Df4 (3 punten) 19...Pxf3+ 20.gxf3 Dh3 21.Df6!

- 19.Pc3 (2 punten) 19...f5! 20.Dg5

- 19.Df2 (2 punten) 19...Dxf2+ 20.Kxf2 f5! 21.Lf4 Pxf3 22.Kxf3 fxe4+ 23.Ke3

Het is nooit te laat om het fout te doen. Na 19.Dh6? Pxf3+! 20.gxf3 Dg3+ is het zwart die wint.

19...Pxf3+

Het grappige 19...Dh3 is een onschuldige demonstratie na bijvoorbeeld 20.Pd2.

20.gxf3 Dh3 21.Lf4

Ding maakt het heel strak af! Andere zetten zijn ook goed voor de winst: 21.Df6 (2 punten) 21...Dg3+ 22.Kf1 Lf5!? (22...Lh3+ 23.Ke2 Dh2+ 24.Kd1) 23.Pd2, 21.Ta3 (2 punten) en 21.Pe1 (2 punten). Minder goed is 21.Dg2 Dh5 en 22...f5 komt eraan.

21...Dxf3 22.Pd2

Geen punten voor andere zetten. Met alle lichte stukken in het spel en vooral vanwege de zwakke

zwarte velden rond de zwarte koning is het helemaal uit.

22...f6

Want op 22...Dd3 wint 23.Df6.

23.Dxc6+

Deze desperado is weer de allerbeste zet. Wit wint ook na 23.Dg3 (2 punten).

23...hxc6 24.Pxf3

Materieel staat zwart niet slechter, maar omdat pion d6 verloren gaat (wit heeft voldoende stukken om die pion aan te vallen!) wint wit toch heel makkelijk.

24...Lg4 25.Pd2 Le2

Na 25...Td8 wint wit bijvoorbeeld met 26.Pe3 Le2 27.Kf2 Ld3 28.Pec4 pion d6.

26.Kf2 Ld3 27.Pe1 c4

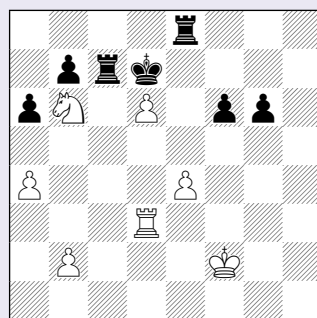
Wit wint ook na 27...f5 28.Pxd3 fxe4 29.Pxe4 c4 30.Ke3.

28.Lxd6 Tfe8 29.Pxd3 cxd3

30.Lc7 Kf7 31.Ta3 Tac8 32.d6

Ke6 33.Txd3 Kd7 34.Pc4 Txc7

35.Pb6+

Dit is nog sterker dan het ook winnende 35.dxc7+. Na het paardschaak gaf Nepo op, de pointe blijkt na 35.Pb6+ Kc6 36.dxc7 Kxb6 37.Td8.

1-0

U meet uw prestatie deze keer af door uw aantal behaalde punten met 2 te vermenigvuldigen en dan in de tabel te kijken.

80-100	>2400
70-80	2300-2400
60-70	2200-2300
50-60	2100-2200
40-50	2000-2100
30-40	1900-2000
20-30	1800-1900
0-20	<1800

Schaakmat!

In de partij volgde nu 55...De7+ 56.Kxf5 Het is onmiddellijk mat na 56.Kd5 Dd7. 56...Pg3+

Nu gaat het mat na 57.Kg6 Dg7, en 57.Kg4 f5. Anish gaf daarom op, het uitstellen van het mat met 57.Dxc3 kon hem uiteraard niet bekoren.

Na 56...Pd6+ zou het geforceerd mat in 3 zijn geweest: 57.Kg4 (Of 57.Kg6 Df7+ 58.Kh6 Pf5 mat.) 57...f5+ 58.Kh5 Dh7+ 59.Kg5 en nu is het mat na 59...Pe4.

Combineren

Diagram 1

Giri-Miedema

1.Lf8+ Kh8 2.Lh6 mat

Diagram 2

Nijboer-Giri

1...Dxa7+! 2.Dxa7 Ta8 0-1

Diagram 3

Kiutty-Giri

1...Txg2! 0-1

Diagram 4

Giri-Piraud

1.Dxf7+! Txf7 2.Te8+ Tf8 3.Le6+ Kh8 4.Txf8 mat

Diagram 5

Nyzhnyk-Giri

1...Tf3! En snel 0-1 vanwege 2.gxf3 Dxc3+ met mat op de volgende zet.

Diagram 6

Tomberg-Giri

1...e4! 2.Lxe4 Ld4+ gevolgd door Dxd6 0-1

Diagram 7

Giri-Schroer

1.Pxf6+! gxf6 2.Dg6+ Kh8 3.Dxd6+ Kg8 4.Dg6+ Kh8 5.Dxf6+ 1-0

Diagram 8

Giri-Churkin

1.Txg7!! Kxg7 2.Dxd6+ Kg8 3.Lxe5 dxe5 4.Td3 en zwart gaat mat.

